

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2018

Barbora Hamáčková

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Porovnání výuky tělesné výchovy na českých a zahraničních školách v Praze

Comparison of Physical Education teaching at Czech and foreign schools in
Prague

Barbora Hamáčková

Vedoucí práce: PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, PhD.

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: N TV-ZSV

Praha, 2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Porovnání výuky na českých a zahraničních školách v Praze“ vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne:

.....

Barbora Hamáčková

Děkuji PhDr. PaedDr. Ladislavu Kašparovi, PhD. za pomoc a cenné rady, které mi při zpracování diplomové práce poskytl a trpělivost, kterou v průběhu práce prokázal. Velké díky také patří všem, kteří mi podali pomocnou ruku, když jsem ji potřebovala, především učitelům škol, jež jsem navštívila, protože bez nich by to nešlo.

Abstrakt

Název práce: Porovnání výuky tělesné výchovy na českých a zahraničních školách v Praze

Zpracovala: Barbora Hamáčková

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

Katedra: Katedra tělesné výchovy a sportu

Cíl práce: Cílem práce je porovnat výuku tělesné výchovy na školách vyučujících podle zahraničního vzdělávacího programu v Praze, se školami českými. Studium odborné literatury nalezneme rozlišení v přístupech k tělesné výchově jako školnímu předmětu a následně shrneme vývoj v dané oblasti jak u nás, tak v zahraničí. Požadované údaje budou získány analýzou jednotlivých školských systémů a podrobnými rozhovory s učiteli.

Metoda práce: V této práci bylo užito kvantitativního výzkumu, jehož stěžejním prvkem byl polostrukturovaný hloubkový rozhovor s vedoucími sekce tělesné výchovy vybraných škol. Celkový počet respondentů činil 6 - muži a žen ve věkovém rozmezí 28-52 let. Sběr dat pro účely této diplomové práce probíhal od ledna do dubna roku 2018 a to formou osobního setkání. Výběr respondentů proběhl na základě kritéria techniky záměrného výběru - účelového. Kontakt proběhl internetovou formou skrze vedení školy v podobě oficiálního dopisu. Výběr škol proběhl na základě analýzy veřejně dostupných dokumentů ministerstva školství.

Klíčová slova: Tělesná výchova, pohyb, vzdělání, kurikulum, Deutsche Schule Prag, Lycée Français de Prague, Park Lane International, Německo, Francie, Velká Británie

Abstract

Name of thesis: Comparison of Physical Education teaching at Czech and foreign schools in Prague

Author: Barbora Hamáčková

Tutor: PhDr, PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

Department: Department of Physical education and sport

Aim: This dissertation is aimed at Physical Education learning at foreign schools placed in Prague. This is the comparison of contrasting education systems. A literature review has been undertaken to compare the differences between the Physical Education programs at each institution. The study analyses the evolution of Physical Education in The Czech Republic and abroad.

Methodology: The main method used in this thesis was quantitative analysis which consisted of a semi-structured in-depth interview. These interviews conducted with the heads of the physical education at the selected schools. Three international schools and two czech schools were involved in the study. Data collection for the purposes of this diploma thesis took place from January to April 2018 in personal meetings. Schools were contacted with an official letter via email. The choice of schools was based on an analysis of publicly available documents from the Ministry of Education.

Key words: Physical Education, exercise, education, curriculum, foreign schools, Deutsche Schule Prague, Lycée français de Prague, Park Lane International, France, Germany, Great Britain

Obsah

1	Úvod	9
2	Problém a cíl práce	11
2.1	Cíle	11
2.2	Úkoly	11
3	Teoretická část	12
3.1	Klasifikace vzdělání	12
3.2	Pojetí tělesné výchovy v ČR	14
3.2.1	Rámcový vzdělávací program	15
3.2.2	Preprimární vzdělávání ČR	17
3.2.3	Základní vzdělávání ČR (Primární a nižší sekundární vzdělávání)	17
3.2.4	Vyšší sekundární vzdělávání ČR	19
3.3	Pojetí tělesné výchovy ve Francii	20
3.3.1	Národní kurikulum pro Francii	21
3.3.2	Preprimární vzdělávání	22
3.3.3	Primární a nižší sekundární vzdělávání ve Francii	22
3.3.4	Vyšší sekundární vzdělávání	23
3.4	Pojetí tělesné výchovy ve Velké Británii	25
3.4.1	Národní kurikulum pro Anglii	26
3.4.2	Preprimární vzdělávání	27
3.4.3	Primární vzdělávání	28
3.4.4	Sekundární vzdělávání	28
3.5	Pojetí tělesné výchovy v Německu	30
3.5.1	Národní kurikulum pro Německo	31
3.5.2	Preprimární vzdělávání Německo	32
3.5.3	Primární vzdělávání Německo	32

3.5.4	Sekundární vzdělávání Německo	32
3.6	Zástupci zahraničních škol v České republice	34
3.6.1	Deutsche Schule Prag	34
3.6.2	Lycée français de Prague	37
3.6.3	Park Lane International School	39
4	Hypotézy.....	41
5	Výzkumná část	42
5.1	Předmět výzkumu	42
5.2	Metoda výzkumu	42
5.3	Výzkumný soubor.....	43
6	Výsledky a jejich interpretace	45
7	Diskuse	66
8	Závěry.....	69
9	Seznam použitých informačních zdrojů	71
10	Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	75
11	Přílohy	76

1 Úvod

Pohyb je bezprostředně spjat s lidskými životy a pravidelná pohybová aktivita je součástí zdravého životního stylu. V současnosti tělesná výchova jakožto jedna ze složek výchovy, má žáky vzdělat v oblasti pohybu, zlepšovat jejich fyzickou kondici a nejen to. Má je naučit aktivně žít. Pod tíhou modernizace současného světa však vzniká tendence tělesnou výchovu poněkud odsouvat do role té „méně podstatné“ za předměty teoreticky nabitě.

Jako většina lidských bytostí čerpáme z toho, co jsme zažili a prožili. Vyrostli jsme v podobě školní tělesné výchovy, kterou jsme přijali. Bereme ji takovou, jaká je, jak nám ji české kurikulum předkládá. V roce 2012 jsem měla možnost během svého ročního pobytu ve velké Británii navštívit výběrové školy dětí ve věku 8 až 10 let. V průběhu roku jsem navštívila hodiny plavání, sportovních her, gymnastiky, rugby a mnoha dalšího. Překvapilo mě, jak naprosto odlišnou tělesnou výchovu zažívám od toho, ve v čem jsem vyrostla. Zde jsem se poprvé zamyslela nad rozdílnostmi nejenom v přístupu učitelů, ke svým žákům, ale i samotné struktuře jednotek tělesné výchovy. Zajímalo mě, jak probíhá výuka sportu v jiných zemích a pomocí této diplomové práce jsem se to rozhodla prakticky ověřit.

V této práci se budu věnovat porovnání výuky tělesné výchovy na zahraničních školách. Vzhledem k časové náročnosti a dispozicím pro psaní diplomové práce nebylo možné realizovat návštěvu škol na jejich územích. Využila jsem tedy seznam zahraničních škol s platným povolením plnění povinné školní docházky na území České republiky. „*Tyto školy uskutečňují na území České republiky vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu podle § 38 odst. 1 písmeno c) školského zákona.*“¹ Na našem území můžeme najít 16 škol z toho 12 se sídlem v Praze. Do diplomové práce jsme vybrali 3 nejvýraznější zástupce kategorie zahraničních škol v Praze, tj.: Deutsche Schule Prag, Lyceé Francais de Prague a Park Lane International School. Čili zástupce německé školy, francouzské, a britské. Ty jsem osobně navštívila a zažila tělesnou výchovu v poněkud jiném světle. Vést hloubkové rozhovory s učiteli jiných národností byl tak neuvěřitelný zážitek, za který jsem opravdu vděčná. Potkat tolik skvělých lidí smýšlejících o jedné věci tisíckrát jinak bylo inspirující. Chtěla bych poděkovat všem učitelům za informace, které mi během rozhovorů poskytli a za hodiny času, které mým vyzvídáním strávili.

¹ SEZNAM ZAHRA NIČNÍCH ŠKOL S PLATNÝM POVOLENÍM PLNĚNÍ POVINNÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY. [Http://www.msmt.cz](http://www.msmt.cz) [online]. © 2013–2018 MŠMT, středa, 22. říjen 2014 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/seznam-zahranicnich-skol-s-vydany-m-povolenim-k-plneni>

Seznam zkratk:

ISCED – International Standard Classification of Education – mezinárodní standardní klasifikace

NÚV – Národní ústav pro vzdělávání

RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

RVZ G – Rámcový vzdělávací program pro gymnázia

ŠVP – Školní vzdělávací program

2 Problém a cíl práce

Problém

Odlišnost pojetí tělesné výchovy v zahraničí a České republice, plynoucí z historie i novodobých reforem školství.

2.1 Cíle

Hlavním cílem této diplomové práce je porovnat výuku tělesné výchovy na zahraničních a českých školách v Praze.

Dílčí cíle

1. Přiblížit pojetí tělesné výchovy a systému vzdělávání u vybraných zemí.
2. Zjistit jaká je organizace školního roku u vybraných institucí.
3. Porovnat získaná data z teoretické části práce pomocí grafického znázornění.
4. Zjistit postoje a názory vedoucích sekcí tělesné výchovy v rámci hloubkového rozhovoru.
5. Zmapovat názory respondentů na školu a její zázemí, učitele, výuku a reprezentaci školy.

2.2 Úkoly

Pro dosažení cílů práce jsem si vytyčila tyto úkoly:

1. Z dostupných zdrojů (bibliografických i elektronických) nalézt dostatek podnětů a informací k vytvoření komplexního pohledu na strukturu jednotlivých školských systémů.
2. Obecné seznámení s pojetím školství a tělesné výchovy ve vybraných zemích.
3. Výběr školských zařízení reprezentující zahraniční kurikula v Praze.
4. Osobní návštěva vybraných škol a hloubkový rozhovor s vedoucími sekce tělesné výchovy.
5. Vyhodnotit dosažené informace, interpretovat je a vyvodit z nich patřičné závěry.

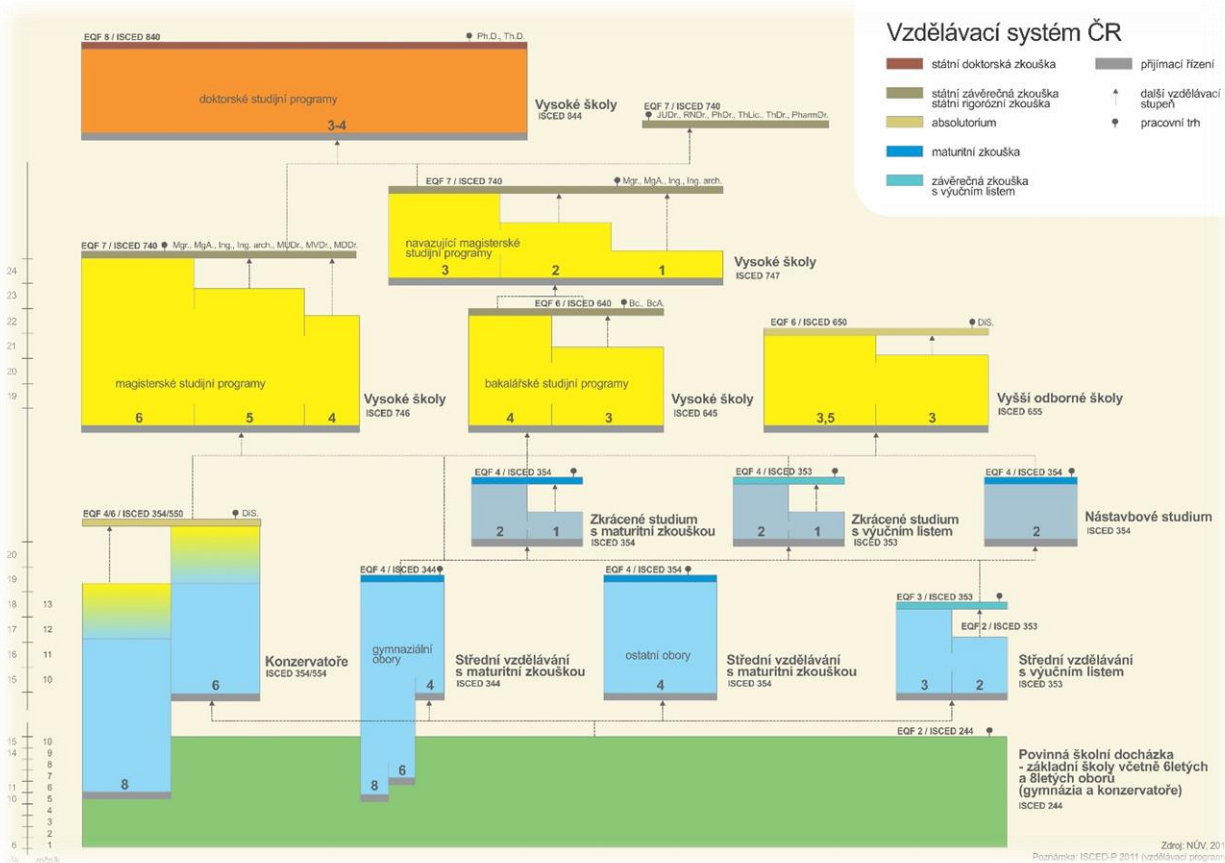
3 Teoretická část

Teoretická část bude zaměřena na přiblížení pojetí tělesné výchovy u vybraných zemí v rámci zahraničních škol v Praze. Jedná se o tři evropské země, a to Velkou Británii, Německo a Francii. V současné Evropě je tělesná výchova často probíraným tématem. Evropská komise v Bílé knize sportu (2007 a) poukazuje na to, že tělesná výchova i mimoškolní aktivity mají důležitý zdravotní a výchovný přínos. Pokud se zaměříme na školní tělesnou výchovu obecně, předmět je součástí rámcových vzdělávacích programů u všech vybraných zemí. V rámci primárního a nižšího vzdělání je považován za povinný. Každá z níže zmiňovaných zemí má určitou národní strategii, která má podporovat rozvoj pohybových činností a tělesné výchovy. Mezi jednotlivými zeměmi nalezneme menší i větší rozdíly týkající se časové dotace, délky prázdnin, hodnocení ale i mnoha dalšího (Studie Eurydice, 2014). Těmito rozdíly se budeme zabývat ve výzkumné části této práce.

3.1 Klasifikace vzdělání

S vývojem jednotlivých školských systémů a globalizací společnosti vyvstala na povrch potřeba mezinárodního srovnání jednotlivých druhů vzdělávání. Vyvinula se tak klasifikace, která má za úkol sjednotit úroveň vzdělávání v zemích tak, aby byly vzájemně adekvátně porovnatelné a informativně pochopitelné pro veřejnost. Klasifikace byla pojmenována ISCED – International Standard Classification of Education (dále jen ISCED). Její původ spadá již do počátku sedmdesátých let. První opravdu užívaná verze vznikla v roce 1997, ta byla v roce 2011 postupně nahrazena klasifikací novou, která rozšířila některé ze stávajících úrovní vzdělání. ISCED stanovuje mezinárodní normu pro klasifikaci vzdělávání, napomáhá zařadit vzdělávací programy na základě dvou proměnných, tj. obor vzdělání a úroveň vzdělání. Nová klasifikace z roku 2011 nese osm úrovní. Nultá obvykle nemá určenou délku trvání, nicméně by měla naplnit minimálně 100 dní vzdělávání ročně v rozsahu alespoň dvou hodin denně. První úroveň trvá obvykle šest let. Úroveň s číslem dva má nejčastější délku trvání tři roky to samé platí i pro úroveň tři. ISCED 4 se pohybuje v rozmezí od šesti měsíců do tří let. ISCED 5 od dvou do tří let. Do úrovně ISCED 7 a 8 jsou řazeny bakalářské programy a magisterské, jejichž délka se liší, podle toho, na kterou z předchozích úrovní navazuje. ISCED 8 pak trvá minimálně tři roky. Pro lepší představu uvádíme nové schéma soustavy ISCED 2011 pro Českou republiku (viz obr.). Schéma bylo vytvořeno v Národním ústavu pro vzdělání (NÚV) a znázorňuje jednotlivé úrovně vzdělání v našem státu, za použití mezinárodní klasifikace z roku 2011. Z oficiálních webových

stránek NÚV zjišťujeme, že roku 2006 bylo zavedeno přikládání mezinárodní klasifikace k vysokoškolským diplomům. Předkládá tak absolventům porozumění o dosaženém vzdělání v porovnání s cizími zeměmi. Nově je v klasifikaci z roku 2011 zaveden třímístný kód, který udává úroveň dosaženého programu, kategorii zaměření (všeobecné, odborné) a postup ve studiu, které umožňuje dosažené vzdělání.

Obrázek 1: Příklad schématu vzdělávací soustavy dle ISCED – Česká republika (zdroj <http://www.nuv.cz/schema>)

3.2 Pojetí tělesné výchovy v ČR

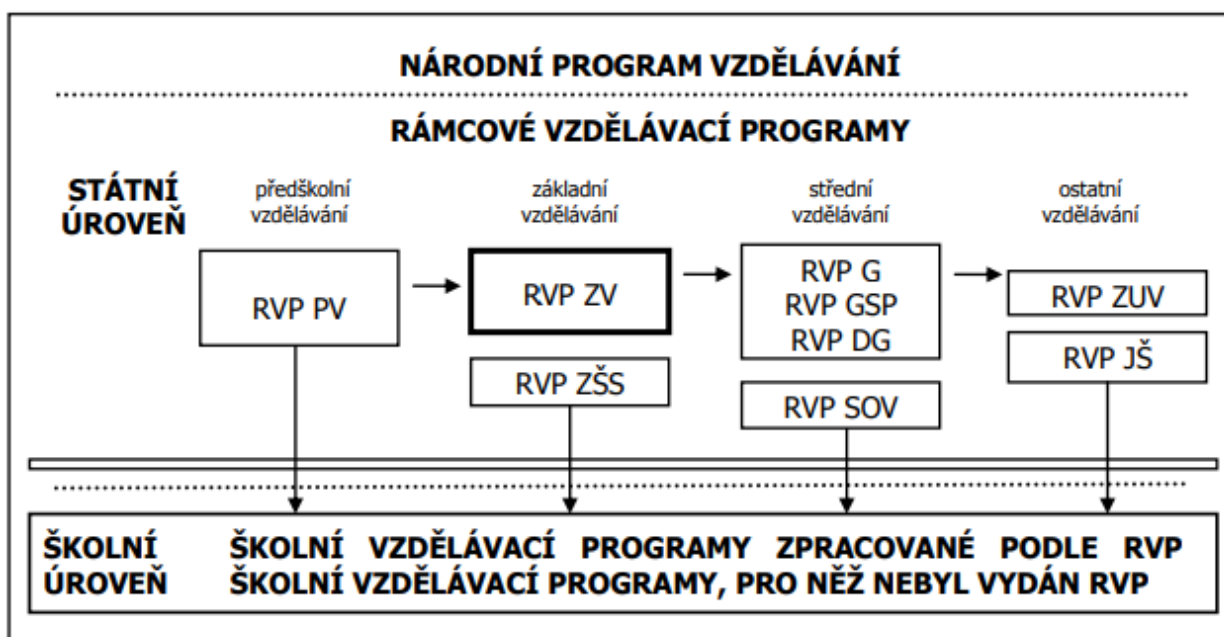
Tělesná výchova není pouze nauka o pohybu. Skrývá v sobě mnohem více. Již v době antické se zjišťuje, že podmínkou tělesného zdraví není jen fyzická aktivita, nýbrž propojení těla s duší. Na tuto myšlenku navázal nejvýrazněji Jan Amos Komenský, který se v 17. století zapříčinil o velký rozvoj tělesných cvičení a všestranného rozvoje žáků. Hovoříme – li o převedení tělesné výchovy do praxe na českém území, jedná se o 18. století. Klíčovou roli zde sehrály tereziánské a josefínské reformy. Slibnému rozvoji tělesných cvičení ve školách se postavil nový školský zákoník z roku 1805 císaře Františka I. a tělesná výchova tak po celou první polovinu 19. století nebyla součástí vyučovaných předmětů. Tělesná výchova prošla velkým útlumem, a to i přes veškerou snahu známých osobností, jako byl Jan Evangelista Purkyně, Bernard Bolzano apod., kteří bojovali o její zasazení zpět. 14. května 1869 byl přijat základní říšský zákon o školách, který zohledňoval armádní a státní zájmy na zavedení povinného tělocviku do škol, stalo se tomu tak po porážce Rakouska ve válce s Pruskem. První osnovy, podle kterých se učilo, vycházely převážně z německého turnérského systému a znamenaly, že pro postup do dalšího ročníku je třeba splnit určitou úroveň pohybových dovedností. Obsahovaly především cvičení prostná, pořadová a nárad'ová. V této době se sice vyučovala tělesná výchova v rámci vzdělávání na školách, nicméně kvalifikovanost učitelů nebyla na vysoké úrovni. Zlepšení v tomto ohledu nastalo pod vlivem Sokola (1862), který dokázal pomoci s tělovýchovným vzděláváním učitelů a přenést tak získané poznatky do praxe učitelů. Tyršova sokolská ideologie stála v popředí i během válečného a poválečného období. V průběhu 20. století docházelo k postupnému formování učebních osnov. V době protektorátu navazovaly na německou tělesnou výchovu, po roce 1948 se přejímá pojetí didaktické a biologické na které navazují a konkretizují pojetí tělesné výchovy z roku 1953. K rozsáhlým novelám se přistupuje i v 90. letech vzhledem k historickým, polistopadovým událostem, které změnili koncepci celého školství. Školství se stává liberálnější, napomáhá respektovat rozdílnosti a zvláštnosti dětí a jejich přirozený ontogenetický vývoj (Kašpar, 2017). V současné době je v platnosti zákon z roku 2005, který uplatňuje Rámcové vzdělávací programy (RVP), ten charakterizuje tělesnou výchovu jako vzdělávání žáků v problematice zdraví ve dvou úrovních, zaprvé v poznání vlastních pohybových možností a za druhé ve vlivu konkrétních aktivit na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu (RVP ZV, 2017).

Na otázku, co je to tělesná výchova odpovídá Hrabinec (2003), který říká, že existuje mnoho pohledů na to, jak školní tělesnou výchovu vnímat. Jako příklad uvádí vnímání tělesné výchovy na základě systémového přístupu jako specifický pedagogický (výchovně vzdělávací) systém. Tělesná výchova ve vztahu k výchově jako celku, upevňuje hodnoty tělesné kultury, a dotváří ji ve smyslu potřebné rovnováhy mezi duševním a tělesným rozvojem. Nesmíme zapomenout na kompenzační funkci, jež plní oproti ostatním naukovým předmětům (Hrabinec a kol., 2017). Hrabinec (2017) se také zabývá vztahem k tělesné kultuře. Výchovou k hodnotám a cílům tělesné kultury lze budovat předpoklady pro následné pozitivní ovlivnění společnosti. Názory autorů na úspěšnost tělesné výchovy se liší, ale v jednom se shodují. Vliv na to, jestli bude proces tělesné výchovy úspěšný, závisí na učiteli samotném. Rychtecký, Fialová (2004) kladou důraz na pedagogické schopnosti učitele, ale také na jeho vlastní schopnosti, dovednosti a osobní vlastnosti. Hrabinec (2017) považuje za důležité ujasnění si vlastního vztahu k profesi, kterou si učitel zvolil. Učitel hraje v edukačním procesu obrovskou roli. V momentě, kdy svou práci nebude brát jako povinnost, ale skutečné poslání dosáhne na vyšší profesní úroveň. A to je to, co se od současné generace učitelů tělesné výchovy očekává. Zvnitřněný přístup, osobní nasazení a ochota na sobě pracovat a v nových oblastech výchovy se vzdělávat.

3.2.1 Rámcový vzdělávací program

Školství v České republice bylo organizováno poměrně časně z historického hlediska. Kdybychom stručně prošli vývoj vzdělávací soustavy v Čechách, zjistili bychom, že uzákonění povinné šestileté školní docházky došlo v roce 1774, k osmileté pak v roce 1869. Velký vliv na české školství měly Rakouské země, protože značná část minulosti proběhla společně. V roce 1918 se vznikem Československa docházelo k problému sjednocení jednotlivých školských soustav vzhledem k odlišnostem různých koutů země. S řešením přichází reformní pedagogové ve dvacátých a třicátých letech, přináší řadu jednotlivých reforem především vnitřního života škol a zlepšení obsahu vzdělání. Po roce 48 se prodlužuje povinná školní docházka z původních osmi let na devět. To se ještě v průběhu let mění a k pevnému ukotvení, které známe dodnes, dochází v 90. letech 20. stol. Až že teprve po roce 1990 prochází organizace českého školského systému hlubokými změnami (Organizace vzdělávací soustavy České republiky, 2008/09). V roce 2007 se stává školám závazná taková výuka, která je podle Rámcového vzdělávacího programu (dále jen

RVP). RVP tvoří rámec obecně závazný pro tvorbu jednotlivých školských vzdělávacích programů (ŠVP). Kurikulární dokumenty jsou tak tvořeny na dvou úrovních, státní a školní.

Obrázek 2: Systém kurikulárních dokumentů (RVP ZV, 2017)

Podle NÚV (2018) RVP stanovují zejména délku a povinnou náplň vzdělávání, jeho cíle a formy. Nesmí zde chybět podmínky o průběhu a ukončování vzdělávání, a především zásady pro tvorbu ŠVP. RVP se také věnují podmínkám žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejím zabezpečením ve formě personální, organizační a materiální. Všechny programy by měli odpovídat nejnovějším poznatkům vědních disciplín, pedagogiky a psychologie. V rámci základního vzdělávání (RVP ZV) se vymezuje devět základních vzdělávacích oblastí, průřezovými tématy a doplňujícími vzdělávacími obory. Dále zde nalezneme učivo a očekávané výstupy v konečných fázích jednotlivých období, které můžeme obecně pojmenovat jako povinný vzdělávací obsah oborů. RVP vycházejí z nové strategie vzdělávání, koncepce celoživotního učení, zdůrazňují provázanost klíčových kompetencí. Na takto položených základech RVP by mělo dojít k lepšímu předávání informací žáků propojeně v souvislostech. Úkolem ŠVP je rozložit učivo do jednotlivých ročníků, stanovit osnovy předmětů apod. Tělesná výchova spadá v RVP do vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví* s časovou dotací minimálně 2 hod týdně. Zdraví je důležitou podmínkou pro aktivní a spokojený život. Žáci se učí, jak poznatky z této oblasti využívat ve svém životě. Hlavním cílem vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví* je tedy poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot, pochopení zdraví jako

vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody. Pociťování radostných prožitků z činností spojených s pohybem. Žák by měl získat základní povědomí toho, co je zdravé a co může zdraví prospět a naopak neprospět. Pěstují se zde zdravé mezilidské vztahy se základními etickými a morálními postoji (RVP ZV, 2017).

3.2.2 Preprimární vzdělávání ČR

Preprimární vzdělávání (ISCED 0) zaštitují instituce – mateřské školy, ty poskytují vzdělávání dětem od 3 do 5 let (výjimečně mladší nebo naopak starší s odkladem povinné školní docházky). Jedná se o předškolní vzdělání, které není v ČR povinné. Podle databáze Eurybase (2009/2010) ji navštěvuje 93 % dětí patřícího věku. Do 3 let dítěte, jsou provozovány také jesle, které však nepatří do školské soustavy, neboť jsou pod záštitou Ministerstva zdravotnictví. V předškolní soustavě vzdělávání jde především o rozvoj osobnosti dítěte mimo primární sociální skupinu, v níž se pohyboval doposud. Vytváří se zde základní předpoklady pro kvalitu mezilidských vztahů, dochází k osvojování primárních pravidel chování a základních životních hodnot. Mateřské školy poskytují své služby podobu celého školního roku. V roce 2004 by vydán dokument zaštiťující předškolní vzdělávání, a to Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Každá školka je tak tedy zavázána vlastnit školní vzdělávací program (ŠVP).

3.2.3 Základní vzdělávání ČR (Primární a nižší sekundární vzdělávání)

Podle mezinárodní klasifikace ISCED 1–v České republice pojmenováno základní vzdělávání, právě podle institucí zaštiťující tuto etapu – základní školy. Tato část vzdělávání je členěna na dva obsahově, organizačně a didaktiky navazující stupně vzdělávání. Jedná se o povinnou část vzdělávání, kterou mají za musí absolvovat všichni žáci. Tělesnou výchovu popisuje RVP ZV ve vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví* a nabízí očekávané výstupy rozdělené do dvou období. V rámci prvního období se má žák naučit především spojovat každodenní pohybové činnosti se zdravím. Zvládat jednoduché pohybové činnosti vzhledem k individuálním předpokladům a usilovat o jejich zlepšení. Dalším výstupem uvedeným v RVP ZV (2017), je zvládnutí jednoduchých týmových soutěží a pohybových činností. Co by si měl žák osvojit v rámci tělesné výchovy jsou také zásady hygieny při pohybových aktivitách a bezpečnosti. Žák reaguje na povely a pokyny, které jsou nezbytné pro organizaci hodiny. V druhém období 1. stupně základní školy se staví na dovednostech, jež si žáci osvojili. Očekává se, že budou v pravidelném pohybovém režimu uplatňovat přiměřenou samostatnost a prokáží vůli ke zlepšení své zdatnosti. K osvojení pohybových dovedností se

přidává i základní tělocvičné názvosloví. V této fázi je očekávaným výstupem jednání v duchu fair play, které se projevuje tak, že žák dodržuje pravidla her a soutěží a reaguje adekvátně na přestupy proti pravidlům. Dále se dostáváme v principu pochopení vlastního těla a jeho fungování, žák je schopen určité korekce pohybu, především eliminace jednostranné zátěže. V tomto směru také dokáže zhodnotit kvalitu prováděné pohybové činnosti spolužáka, změřit jednotlivé výkony a porovnat je s předešlými výsledky. V tomto věkovém období je považováno za důležité vznést mezi žáky povědomí o sportovních aktivitách ve škole, ale i v místě bydliště, potřebné informace získává žák samostatně pomocí orientace v informačních zdrojích. Součástí tělesné výchovy jsou také prvky zdravotní tělesné výchovy, která je v současnosti téměř nezbytná. V primárním vzdělávání je pozornost zaměřena především na správné způsoby držení těla v situacích běžného života a jednouchá cvičení předcházející oslabení jedince (RVP ZV, část C, 2017).

Druhému stupni základních se věnuje RVP ZV, část C. Tělesná výchova je zde rozdělena do několika částí, a to konkrétně na *činnosti ovlivňující zdraví, činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, činnosti podporující pohybové učení*. Do první výše zmíněné kategorie spadají výstupy týkající se organizace pohybového režimu, zlepšení tělesné zdatnosti a samostatnosti k pohybové činnosti. V rámci ochrany zdraví je zde zaveden výstup, který upozorňuje žáky na podpůrné prostředky, které nejsou slučitelné se sportovní etikou. Žák by měl tedy odmítat drogy a jiné škodlivé látky, ale také dokázat přizpůsobovat pohybovou aktivitu k vnějšímu prostředí (např. znečištěné ovzduší). V kategorii činností ovlivňující úroveň pohybových dovedností dochází k aplikaci již osvojených pohybových činností do her, soutěží a jiných aktivit. V této fázi učení žák zvládne vidět nedostatky a příčiny těchto nedostatků v pohybové činnosti. Hlavním učivem jsou pak pohybové a sportovní hry, gymnastika, estetické a kondiční formy cvičení, úpoly, atletika, turistika, plavání a lyžování. Třetí kategorie a činnosti podporující pohybové učení přináší výstupy v oblasti názvosloví jak cvičence, tak rozhodčího, diváka apod. Žák dokáže uplatňovat práva a povinnosti plynoucí z role rozhodčího, hráče, diváka nebo organizátora. To této kategorie spadá i holt olympijskému duchu v podobě základních olympijských myšlenek. Žák naplňuje tyto myšlenky v podobě čestného soupeření, respektu opačnému pohlaví a ochraně přírody a sportu. Stejně jako u primárního vzdělávání i v sekundárním je určitá povinnost aplikace zdravotní tělesné výchovy v rámci hodin tělesné výchovy. Žáci se v rámci těchto hodin věnují speciálním vyrovnávacím cvičením a jednotlivým technikám cvičení (např. za pomoci odrazu v zrcadle).

3.2.4 Vyšší sekundární vzdělávání ČR

Vyšší sekundární vzdělávání navazuje na to základní, a je poskytováno středními školami různých zaměření. Středoškolské vzdělání je zakončeno maturitní zkouškou nebo výučním listem v případě odborných škol. Vyšší sekundární vzdělávání není v České republice povinné, avšak podle sčtu dat Eurydice (2009/10) v něm pokračuje 96 % populace. Tato část vzdělávání je dle mezinárodní klasifikace ISCED 3. a řídí se Rámcovým vzdělávacím programem pro gymnázia (RVP G) a Rámcovými vzdělávacími programy pro střední odborné vzdělání (RVP SOV). RVP G se dělí na plány pro gymnázia a gymnázia se sportovní přípravou a RVP SOV jednotlivě podle kategorií soustavy oboru vzdělání. Konstituovány jsou podobně jako RVP ZV, až na rozšiřující klíčové kompetence. Tělesná výchova je zahrnuta ve vzdělávací oblasti *člověk a zdraví* a má téměř shodné očekávané výstupy jako při základním vzdělávání. Směr usilování středoškolského tělocviku je ve vytvoření trvalého vztahu k pohybovým činnostem a optimální tělesný, duševní i sociální rozvoj, motivující atmosféra a využití specifických emočních prožitků (RVP G,2007). Do činnosti ovlivňujících zdraví jsou zařazeny základy první pomoci, především při sportovních úrazech. RVP GSP, tedy rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou je rozšířený o kategorii sportovního tréninku kategorie očekávaných výstupů jsou *sportovní trénink a zdraví, činnosti ovlivňující úroveň sportovní výkonnosti ve sportovní specializaci a činnosti podporující sportovní trénink*. Pro žáky sportovních gymnázií je třeba znát režim ročního tréninkového cyklu, problematiku dopingů a podpůrných látek, regenerace organismu a zásady správné výživy. Ve své sportovní specializaci by měl zvládat technické, taktické, kondiční faktory sportovního výkonu. Rozvíjet činnosti podporující sportovní trénink jako respektovat vnější faktory ovlivňující výkonost, rozlišovat systém tréninku a uplatňovat poznatky a dovednosti v tréninku a soutěžích (RVP GSP,2007).

3.3 Pojetí tělesné výchovy ve Francii

Francie je především díky velké osobnosti J. J. Rousseaua představitelem přirozených tělovýchovných směrů. Přirozenost nese v Rousseauově pojetí význam toho všeho, co vychází z přírody, to, co je původní. Je zastáncem takzvané negativní výchovy. Ta by měla být aplikována především do 12. roku dítěte. Kdybychom měli vystihnout hlavní zásady této myšlenky, zněly by takto: „*Nedávejte svému chovanci žádného pravidla slovy, musí zjednat si pravidlo to sám zkušeností: neukládejte mu žádného trestu, nebo neví, co jest to chybovati, nedejte se nikdy prositi o odpuštění, nebo nemůže vás urazit. Jsa zbaven vši mravnosti při svých činech, nemůže učiniti ničeho, co by bylo mravně zlým a co by zasluhovalo trestu nebo pokárání.*“² Rousseau zasazuje výchovu mimo města a lidi, ideálním prostředím je tedy pro něj příroda a venkov. Obecně tedy můžeme říci, že primární výchovu zajišťuje příroda a člověk by ji měl pouze podporovat. O sto let později přišla s téměř identickými myšlenkami a nepřímo na Rousseaua navázala žena, jejíž metody se začaly šířit i do jiných zemí, Maria Montessoriová. Dalším propagátorem přirozeného tělovýchovného směru se stal Georges Hébert. Který začal inklinovat k touze po pochopení všeobecné kondice na základě setkání s primitivními kmeny. Byl udiven jejich všestrannou fyzickou kondicí, která byla přirozeně vybudována činnostmi, jež domorodci vykonávali každý den. Zlom v jeho životě však nastal v době, kdy byl svědkem erupce sopky Montagne Pelée. Na tomto místě, kdy se aktivně snažil o záchranu životů, si uvědomil, jak nejsou lidé dostatečně připraveni čelit krizovým situacím. Jeho „přirozená metoda“ nesoucí motto „Bud silný, abys byl užitečný“ se stala základem francouzské školní tělesné výchovy (Herbert, 1920). Přirozená metoda byla testována napříč francouzským námořnictvem a dosahovala vynikajících výsledků. Tento systém tělesné výchovy měl několik částí. Hlavní část, užitkové cviky, kam byly řazeny základní pohyby jako pohod, běh, skoky, plavání, zvedání břemen apod. Vedlejší část zajišťovala průpravné cviky, díky nimž, byli cvičenci schopni zvládnout hlavní náplň – různé druhy visů, kliků a podporů, ale také rovnovážných cvičení a cviky pro kontrolu dechu. Doplňovací část obsahovala nejen hry a sporty, ale také klasické druhy práce jako práce se sekerou, lopatou, kladivem a motykou. Nesměla chybět otužovací část, věří, že je třeba získat znalosti, které nepojmeme jinak, než zhoršenými podmínkami např. mokré a namrzlé překážky (Jansa, 2012). Velkým milníkem ve francouzském sportu se stal rok 1894, kdy se francouzský pedagog a historik Pierre de Coubertin zasloužil o založení moderních

² ROUSSEAU, J. J. Emil čili o vychování (z Rousseaua přeložil a poznámkami opatřil Ant. Krecar), s. 120.

olympijských her. Usilování o masový rozvoj tělesné výchovy se stal úspěšným a roku 1926 bylo vyhlášeno právo na sport jako jedno ze základních lidských práv.

Podobně jako v České republice i Francie patří mezi země, jichž vzdělání stojí pevně na třech pilířích základního (primárního) školství, sekundárního a vysokého. Školství funguje jak v sektoru veřejném (státním), tak soukromém. Obecně je udáváno, že přes 80 % žáků navštěvují státní školy, oproti 20 %, které jsou žáky privátních škol. Rozdílem od jiných evropských privátních škol je ten, že z 90 % se jedná o školy s katolickým zaměřením. Tyto instituce mají svobodnou volbu ve výběru učitelů, do kurikula je zařazena náboženská nauka, avšak zbytek výuky koresponduje s francouzským kurikulem, stejně tak jako u jiných škol. Ve většině případů zde nejsou vyžadovány vysoké poplatky, spíše symbolické. I soukromé školy jsou tak dostupné pro žáky z různých vrstev francouzské společnosti (www.about-france.com). Povinně byla tělesná výchova jako předmět zavedena do Francouzského školství již v roce 1880. Od té doby je na celém území kladen velký důraz na rozvoj tělesných aktivit a jejich zařazování do běžného života. Francie přikládá předmětu tělesné výchovy velký význam, což dokládá povinnou maturitní zkouškou k zakončení středoškolského studia. Na rozdíl od České republiky je tělesná výchova ve Francii zaštitována dvěma ministerstvy – Ministerstvem školství a Ministerstvem pro sport.

3.3.1 Národní kurikulum pro Francii

Stejně jako u jiných evropských zemí i ve Francii v nedávné době proběhla reforma centrálních vzdělávacích programů. Projekt nabyt celostátního hodnocení a svou premiéru si odbyl v akademickém roce 2012/2013. Odpovídající dovednosti a sportovní aktivity získaly nový rámec hodnocení na celostátní úrovni. Výrazná reforma se týkala také učitelských profesionálních dovedností. Byly stanoveny zkoušky, jejichž součástí jsou autentické záběry z hodin tělesné výchovy. Budoucí učitelé musí nejprve dané snímky analyzovat a až následně navrhnou hodiny korespondující se školním plánem (Eurydice, 2014). Francouzské školní plány procházejí neustálou změnou, zájmem současných učitelů je přezkoumat jazyk, který byl použit ve školních programech z let 1996–2000, obnovit ho a zabývat se současnými tématy v oblasti sportu.

3.3.2 Preprimární vzdělání

Preprimární vzdělání, v českém prostředí spíše užívaný termín předškolní výchova je považována za takový typ vzdělání, který probíhá v rámci jiného zařízení mimo rodinu. Podle mezinárodní stupnice ISCED se jedná o úroveň 0, jež zaštituje aktivity pro děti předškolního věku. Například Francií nalezneme mateřské školy (*Écoles maternelles*). Docházka do mateřských škol není povinná, nicméně téměř každé dítě ve věku 3 let prochází tímto stupněm vzdělání. Preprimární vzdělání zahajuje třída nejmenších od 2 let – *Toute Petite Section*, následuje *Moyenne Section* a zakončuje ji skupina nejstarších *Grande Section*.

3.3.3 Primární a nižší sekundární vzdělávání ve Francii

Počátek primárního vzdělávání spadá do kategorie ISCED 1 a jeho začátek ve Francii je ve věku 6 let. Předchází mu nepovinné, již výše zmíněné preprimární vzdělávání. Primární vzdělávání by se obecně dalo nazvat jako obecný počátek, „startovní čára“ povinné školní docházky. Tvoří se zde základní hodnoty a primární složky gramotnosti. Často se stává, že bývá zaměňováno se základním vzděláváním (ISCED 2) viz. Česká republika, které je kombinací primárního vzdělávání a nižšího sekundárního. Délka primárního vzdělání (*Écoles Élémentaires*) je ve Francii stejně jako v České republice 5 let po kterých následují 4 roky nižšího sekundárního vzdělání. Celkový počet povinné školní docházky je tedy 9 let. Ve Francii neexistuje systém víceletých gymnázií. Další zajímavostí týkající se tohoto období, je číslování jednotlivých ročníků. Do páté třídy je to formou písmen – CP, CE1, CE2, CM1, CM2. Od šesté se na rozdíl od českého systému ročníky odčítají podrobněji v následujícím schématu.

Česká republika	Francie
6. třída	6ème
7. třída	5ème
8. třída	4ème
9. třída	3ème
1. ročník	Seconde/2 ^{nde}

2. ročník	Premiere/1 ère
3. ročník	terminale
4. ročník	Není

Tabulka 1: *Přehled ročníků od 6. třídy ČR/Francie*

Nižší sekundární vzdělávání (*collège*) tedy věková kategorie 11–15 let. Ani zde žáci neprocházejí žádným přijímacím řízením. Hlavním cílem je pomoci všem zvládnout společné jádro znalostí a dovedností a připravit žáky a zbytek všeobecného, technického nebo odborného vzdělávání. Předměty vyučující se v tomto období jsou: francouzština, matematika, historie, zeměpis, občanské vzdělání, život na zemi, vědy, technologie, tělesná výchova, fyzika a chemie, dva moderní jazyky a průřez dějinami umění. V tělesné výchově je zde osm fyzických aktivit: atletika, gymnastika, outdoorové aktivity, vodní a fyzicky umělecké činnosti, raketové a týmové sporty, vytrvalostní běhy. Vytrvalost je jednou z nejhluběji zakořeněných aktivit v historickém diskurzu. Každá z výše jmenovaných sportovních aktivit spadá do určité kategorie:

- CA1 (*Champ d'Apprentissage*): měřitelné sportovní aktivity (atletika, plavání ...)
- CA2: outdoorové aktivity (lezení, kánoe, orientační běh...)
- CA3: artistické aktivity (tanec, cirkus, akrobatický sport, gymnastika...)
- CA4: obsahuje 3 domény:
 - raketové sporty: badminton, stolní tenis, tenis
 - kolektivní sporty: basket, volejbal ...
 - bojové sporty: judo, wrestling, francouzský box

3.3.4 Vyšší sekundární vzdělávání

Jak název vypovídá, vyšší sekundární vzdělávání následuje po ukončení toho nižšího. Podle mezinárodní stupnice ISCED spadá do úrovně 3. Tato úroveň vzdělání je v rámci Francie poněkud odlišná, od té naší. Vyšší sekundární vzdělávání se uskutečňuje v rámci takzvaných lyceí (*lycée*), ty jsou zakončeny všeobecnou maturitní zkouškou. Studium je rozprostřeno do délky 3 let. Znamená to tedy, že maturitní zkoušku skládají již v 18 letech. Podle druhu zaměření můžeme lycea rozdělit do třech kategorií:

Lycée général, úplné střední vzdělání všeobecné (gymnázium)

Lycée technologique, střední odborná škola (zakončeno maturitou)

Lycée professionnel, střední odborné učiliště (zakončeno vyučením i maturitou)

Obecně platí zákaz přijímacích řízení, či jiných selekcí na jakýkoliv druh střední školy. Rozdíl není ve výkonnosti žáků, nýbrž v jejich zaměření. Žák manuálně zručnější tedy volí cestu technické školy naopak žák s všeobecnými znalostmi vzdělání gymnaziálního typu. V porovnání s ostatními Evropskými zeměmi, tedy můžeme nalézt daleko vyšší množství zastoupení odborných specializací ve vzdělávání. V tělesné výchově se vyučují čtyři základní kategorie sportovních aktivit (CA), stejně jako u primárního a nižšího sekundárního vzdělávání. Přibývá k ní však ještě kategorie pátá, která je zaměřená na zdraví. V kategorii podporující zdraví se vyučují aerobní aktivity jako je step, dálkové běhy, dálkové plavání, rozvoj svalové hmoty a cvičení. (zdroj: <https://www.ifp.cz/>, francouzský institut v Praze)

3.4 Pojetí tělesné výchovy ve Velké Británii

Anglie je již po dlouhou dobu považována za kolébku moderního sportu. Výchova je zde zaměřená spíše herním a výkonnostním směrem. Na základě toho, vznikají první sportovní kluby a národní svazy. Britové jsou také první, kteří kladou důraz na oficiální verze pravidel u jednotlivých disciplín a sportů. Z výchovných systému je ten Anglický nejstarší. Jeho vývoj byl stejně jako u jiných světových zemí ovlivněn válkami, proto mnoho činností, které přetrvali (především na bázi soutěžení), byly vyvinuty původně z činností vojenských. Jak poznamenává Reitmayer (1977) tělesná cvičení a hry, byly nezbytnou součástí spojené s příslušníky šlechtické vrstvy, ta představovala nezbytný základ vojenské síly. Aby se bojové činnosti staly účinnými, bylo nutné je také otužovat a cvičit. Se vznikem moderních zbraní se původní vojenské techniky oslabily, ztratili účinnost, nikoliv však užitek. Nezánikly, ale přeměnili se na něco neméně důležitého – na zábavu. Velké Británii se také připisuje vznik takzvaného „patronátního sportu“, bohatí podnikatelé hledali zábavu a platili sportovce za jejich výkony. Sázeli na ně a také slušně vydělávali. Toto období lze považovat za vznik budoucího profesionalismu. Když bychom se posunuli trochu dále po ose času, dostaneme se ke sportu studentskému, někdy označován jako „gentlemanský“. Provozovali jej studenti, kteří nepotřebovali peníze, neboť pocházeli z bohatších vrstev obyvatelstva. Peníze u nich nehrály roli, ale čest a sláva ano. Historicky to vedlo k boji těchto dvou tříd, kdy proti sobě stáli patronáti a studenti. Vládnoucími třídám se to moc nezamlouvalo. Gentlemský sport se přeměnil na amatérský a tím se soutěže mezi patronáty a studenty přerušily. Významnou osobou pro šíření sportu v Anglii se stal Thomas Arnold, pastor, jenž byl ředitel a vychovatel sportovní pedagogické školy v Bugly. T. Arnold se zasazoval o sílu motivování, nikoliv nařizování ve sportu. Atletiku a veslování dosadil do osnov vysokých škol a z úspěšných studentů vychovával ty, kteří jeho myšlenky šířili dále, a to aktivní trenérskou činností. Anglie je právem považována za kolébku moderního sportu, právě pro vznik prvních sportovních klubů, profesionálních a školních oddílů.

K zavedení celostátní povinné školní docházky dochází na území Velké Británie v roce 1880. Předtím byla dlouhá století Británie pod správou církve, to v lidech vyvolalo oprávněnou nedůvěru vůči systému školství podporovanému státními prostředky. Kvalitní vzdělání bylo privilegiem vyšších vrstev. Sekundární školství se postupně začíná šířit napříč Británií až ve 20. století (Ježková, Dvořák, Chapman a kol. 2010).

3.4.1 Národní kurikulum pro Anglii

Národní kurikulum ve Velké Británii vznikalo postupně. Z počátku stát zasahoval do výuky jednotlivých škol jen zřídka. To se změnilo v 80. letech s premiérem Jamesem Callaghanem, který se podrobně zaměřil právě na oblast školství. Během roku 1988 došlo k prosazení národního kurikula (*National Curriculum*), které se stalo závazné na celostátní úrovni. Dnes je *National curriculum* dostupné na speciálně vytvořených webových stránkách. Lze zde nalézt veškeré informace týkající se klíčových kompetencí, doporučení pro učitele, také rady, jak ve výuce klíčové kompetence hodnotit a rozvíjet (Kocourková, Pastorová, 2011). Ve spojeném království (Wales, Severní Irsko a Anglie) došlo k úpravě vzdělávacího programu, který vešel v platnost v září 2014. Tento program měl dle studie Eurydice (2014) poskytnout větší autonomii při tvorbě vlastních tělovýchovných vzdělávacích programů. Anglie si tak začala stanovovat přesnější cíle, výsledky učení a očekávání, které by měli školám dát větší prostor k vypracování takových programů, které vhodněji naplní potřeby žáků. Národní kurikulum ve spojeném království je trochu odlišné vzhledem k zemi, ve které se nachází. Pro naše potřeby postačí *National curriculum in England*. Současné kurikulum se zakládá na několika tzv. klíčových obdobích (*Key stage*). Key stages jsou rozdělené podle věku žáků. Každé období má jasně definované znalosti a dovednosti, jež má žák dosáhnout. Britské povinné vzdělání se dělí na předškolní vzdělávání (*National curriculum: early years*), na něj navazuje primární vzdělávání (*National curriculum in England: primary curriculum*) a následuje sekundární vzdělávání popsané v *National curriculum in England: secondary curriculum*. Kurikulum je uvedeno těmito slovy: „Každá škola financovaná státem musí nabízet učební plán, který je vyvážený a všestranně založený, který také podporuje duchovní, morální, kulturní a duševní tělesný vývoj žáků ve škole a společnosti a připravuje žáky na příležitosti, odpovědnosti a zkušenosti budoucího života.“³ Tělesná výchova je ve všech klíčových obdobích povinná. Přehled klíčových období v Britském povinném vzdělávání předkládáme v tabulce viz. níže.

3

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/425601/PRIMARY_national_curriculum.pdf

Věk	Rok	Klíčové období (Key stage)	
3–4	-	Early years	
3-5	Reception	Early years	
5-6	Year 1	Key stage 1	Primary School
6-7	Year 2	Key stage 1	
7-8	Year 3	Key stage 2	
8-9	Year 4	Key stage 2	
9-10	Year 5	Key stage 2	
10-11	Year 6	Key stage 2	
11-12	Year 7	Key stage 3	Secondary School
12-13	Year 8	Key stage 3	
13-14	Year 9	Key stage 3	
14-15	Year 10	Key stage 4	
15-16	Year 11	Key stage 4	

Tabulka 2: Přehled klíčových období v Britském povinném vzdělávání:

3.4.2 Preprimární vzdělávání

Neboli předškolní období, často také nazývané *Foundation stage* (zakládající období). Dle mezinárodní klasifikace – ISCED 0. Do věku 3 let dítěte nenajdeme ve Velké Británii ucelený program vzdělávání. Existuje mnoho institucí, které je nahrazují. Od 3 do 5 let pak mají rodiče možnost volby mezi státními institucemi – státní mateřské školy (*state maintained nursery schools*), školy při základních školách tzv. *nursery school* a institucemi soukromými – *nurseries*, plus jiné druhy předškolních organizovaných skupin.

3.4.3 Primární vzdělávání

Dle mezinárodní klasifikace ISCED 1. do něj spadá období Key stage 1 a 2, to znamená, žáci ve věku 5-11 let. Ježková a kol. (2010) informují, že v průběhu 90. let došlo k centrálnímu zásahu do vyučování, byly zavedeny národní strategie pro gramotnost a matematickou gramotnost. Stalo se tak po špatných výsledcích testů z roku 1999. To, co nám říká národní kurikulum ohledně tělesné výchovy je, že hlavním cílem je tělesná výchova vysoké kvality, která inspiruje všechny žáky k tomu, aby uspěli a vynikali v soutěžních sportech a jiných fyzicky náročných aktivitách. Měla by poskytovat příležitosti, aby žáci získali fyzickou jistotu, která pozitivně ovlivní jejich zdraví a kondici. Hlavním cílem primární tělesné výchovy je zajistit, aby všichni žáci byli schopni vyniknout v široké škále fyzických aktivit. Byli trvale fyzicky aktivní, účastnili se soutěží a vedli zdravé a aktivní životy. Od žáků se očekává, že na konci každé klíčové etapy (Key stage) budou znát, aplikovat a chápat věci, dovednosti a procesy uvedené v příslušném studijním programu. Na úrovni Key stage 1 žáci rozvíjejí základní schopnosti a dovednosti, stávají se stále schopnějšími s ohledem na pohyblivost, rovnováhu a koordinaci. Měli by prokázat soutěžního ducha, a to jak ve střetu s ostatními, tak se sebou samými. V tomto období se přikládá velký význam kooperaci formou týmových her, buduje se jednoduchá taktika pro útočení a obranu v hrách. Učí se základní pohyby včetně běhu, skoku, házení a chytání. Žák by měl být schopen předvést tanec za užití jednoduchých pohybových vzorů. V Key stage 2 dochází k posunu a uplatňování stále širších dovedností. Učí se, jak jednotlivé činnosti propojovat. V tomto stádiu žák rozvíjí porozumění tomu, jak jednotlivé aktivity zlepšit. Žák dokáže rozpoznat a hodnotit svůj vlastní úspěch, či neúspěch. Základní schopnosti a dovednosti se zapojují v kombinacích a hrají se soutěžní hry – basketbal, kriket, fotbal, hokej, netball, tenis. V tanci přichází na řadu širší vzor pohybových kreací. Nezbytnou součástí tohoto období je také rozvoj flexibility a základní síly pomocí gymnastických a atletických prvků. Žák by měl být schopen srovnat své výkony s předchozími, již dosaženými a prokázat zlepšení. V rámci primárního vzdělávání je škola povinna poskytnout instrukce pro plavání. Žák by měl na konci Key stage 2 uplavat minimálně 25 metrů, efektivně využívat rozsah záběrů a ovládat základní prvky sebezáchrany v různých situacích.

3.4.4 Sekundární vzdělávání

Z národního kurikula pro sekundární vzdělávání (respektive Key stage 3 a 4) se dozvídáme, že cíle tělesné výchovy nejsou natolik odlišné od těch primárních. Opět je zde snaha podnítit v žácích takový zájem o tělesná cvičení, aby měly pozitivní vliv na jejich

zdraví a kondici. Přidaná hodnota této úrovně je v dostatečném vštěpování morálních hodnot, budující charakter jako je poctivost a respekt. Je zde snaha o poskytnutí dostatečných příležitostí k soutěžení v rámci jednotlivých sportů. Hlavní cíle jsou u obou úrovní kurikula stejné. Třetí etapa vzdělání staví na poznacích získaných v Key stage 1 a 2. Žáci se zdokonalují v oblasti technik, které lze uplatňovat v jednotlivých sportovních aktivitách. Pro tuto fázi vzdělávání je důležité pochopit princip výkonnosti, jak trénovat, tak, aby to bylo efektivní. Důraz je zde kladen na mimoškolní aktivity, které je třeba uplatňovat v rámci zachování dlouhodobého zdraví. Očekává se, že se žáci budou aktivně účastnit soutěží prostřednictvím komunitních odkazů nebo sportovních klubů. Ze sportovních odvětví se vyučují takové sporty, kde je třeba porazit soupeře v přímé konkurenci například badminton, kriket, fotbal, hokej atd. V tanci se zapojují pokročilé techniky v rámci různých tanečních stylů. Třetí etapa vyžaduje účast na outdoorových a dobrodružných aktivitách, kde se žáci učí řešit problémy individuálně, ale také důvěřovat skupině. Hlavním cílem etapy Key stage 4 je podle kurikula schopnost řešit složité a náročné fyzické aktivity, využívat vlastní fitness údaje a podporovat aktivní zdravý životní styl. Key stage 4 plynule navazuje na předchozí stupeň vzdělávání a pouze prohlubuje znalosti, v jichž získaných dovednostech. Posouvá dále hranice taktiky a strategie, individuálního zlepšení a rozvíjí schopnosti řešit problémy jednotlivě nebo jako skupina. Sekundární vzdělání je zakončeno testy GCSE (General Certificate of Secondary Education), které skládají žáci podle roku narození, a to v desátém, popř. jedenáctém ročníku školy.

3.5 Pojetí tělesné výchovy v Německu

Za počátek školní tělesné výchovy v Německu považujeme konec 18. století, kdy na scénu přichází pedagogicko – filosofický směr zvaný filantropismus. Za jeho zakladatele je považován Johann Bernhard Basedow, který se nechal inspirovat takovými autory jako byli Komenský, Locke, či Rousseau. Když kníže František Leopold založil roku 1774 v Dessavě výchovný ústav, pověřil právě Basedowa jeho vedením. Byla zde vyučována tělesná výchova jako předmět, jejímž základem jsou rytířská umění (tanec, šerm, jízda na koni atd.) Cvičení doplnil o dětské hry, praktické manuální činnosti, vojenská cvičení a vzniká tak pojem *Leibesübungen* (cvičení těla, tělesná cvičení), (Vlček, Janík 2010). Další ikonou německého tělovýchovného systému se stal muž, jenž položil základy novodobé tělesné výchovy a školní tělesné výchovy – Johann GutsMuts. Inspirován antickou tělesností využívá prvky gymnastiky, rytířských a vojenských umů, lidových her a spojuje je do jednoho. GutsMuts na rozdíl od Basedowa vynechává z tělesných cvičení manuální práce, které mu pro „vlastní vzdělání těla“ nepříjdou vhodné. Sestavuje jednoduchá nářadí pro své cvičení. Jeho nejznámější dílo *Gymnastik für die Jugend* (Tělocvik pro mládež) obsahuje základy moderní evropské gymnastiky a cvičení vhodná pro školní věk (Kösl, Krátký, Marek, 1986). S příchodem 19. století a okupací Německa francouzskými vojsky vzniká tzv. turnérský systém, za jeho zakladatele jsou považováni Friedrich Ludvík Jahn a Ernst Wilhelm Bernhard Eiselen. Jahn byl velmi aktivní v oblasti Berlína, kde učil na gymnáziu a soukromém ústavu. Organizoval zde veřejná cvičení pro mládež. Podle jeho vzoru začaly vznikat obdobná cvičiště i v jiných německých městech. Cvičení byly výjimečné tím, že byly přístupné širokým vrstvám obyvatelstva bez rozdílu třídy. Ti se aktivně účastnili nočních cvičení a výletů, ale také prostných, pořadových a přirozených cvičení. Součástí turnérského života se stalo mnoho nacionálních slavností skládající se z tělovýchovných vystoupení, které napomáhaly turnérské hnutí tmelit. Za spolupráce Jahna a Eiselena vznikl spis s názvem *Deutsche Turnkunst* (Německé umění tělocvičné). Jahn stál za jeho ideologií a organizací, Eiselen za systematikou jednotlivých cvičení. Hlavní ideou turnérů bylo vést národ k vlastenecké výchově a obraně německého národa. Z jednoduchého pojetí GutsMutsova nářadí vznikla gymnastická nářadí, která jsou v jistých obměnách užívaná dodnes (kůň, hrazda, bradla, kruhy atd.). Pro zavedení tělocviku do škol byl však povolán až Adolf Spiess, Švýcar, kterého považujeme za zakladatele školní tělesné výchovy. Dalším očitelným zlomem Německé tělovýchovy se stal rok 1916. Berlínské olympijské hry. Německo využilo hry jako zástěrku pro přípravu mládeže k vojenským účelům. Vzhledem

k válečným událostem se hry neuskutečnily (Novotný, 2006). S válečnými událostmi se Německo potýkalo v oblasti sportu i během nacistického období, kdy došlo k rozpuštění většiny existujících mládežnických organizací. Všechna mládež byla převedena do nacistických organizací jako Hitler Jugend a Bund Deutscher Madel, tělesná výchova se stávala více militarizovanou než kdykoliv předtím. Osnovy tělesné výchovy se začaly pozměňovat s obdobím tzv. „sportifikace“. Podporuje se tělesná výchova ve školách, která je v rámci procesu přejmenována na „sport“, zakládají se střediska pro talentované děti a mládež a speciální sportovní školy. Obecně tak můžeme říci, že během 20. století dochází postupnému upouštění od gymnastických systémů, které začaly být nahrazovány koncepcí sportovně rekreační (Vlček, 2009).

3.5.1 Národní kurikulum pro Německo

Německo se vzhledem ke své politickohistorické minulosti muselo vypořádat s řadou problémů syntetizující jednotlivé školské systémy. Německým zemím pomáhala skutečnost společného jazyka, předválečné historie, obdobných postavení k maturitě a podobnost obsahu vzdělávání, nicméně určitá kontinuita vzdělávání plynoucí do roku 1933 byla narušena. Školství v Německu začalo být řízeno a spravováno jednotlivými spolkovými zeměmi, kterých je šestnáct. Rámcové cíle vzdělávání a jeho obsah určuje stát (Vlček, 2009). Koncepce tělesné výchovy s v průběhu 20. století hodně proměňovala a její vymezení v kurikulu není stále jasné. Jako vhodný příklad pro zkoumání kurikula byla doporučena oblast Bádensko Württemberska, což je třetí největší spolková část na Jihozápadě Německa. Tato oblast se udává jako typický představitel sportovně orientovaného vzdělávacího plánu. Podle národního kurikula Badenska a Württemberska je předmět tělesná výchova nazván „pohyb, hra a sport“ později jen „sport“. V pojetí tělesné výchovy je dle kurikula kladen důraz na to, že pohyb je součástí celkového vzdělání dítěte. Také aby byl pohyb byl součástí celého dne a všech předmětů, což je důležité pro úspěšné učení. K základním kompetencím patří: uvědomění si vlastního těla, hry, běh, pohyb na náradí, tanec, umělecký pohyb, pohyb ve vodě, orientace, hygiena. Kurikulum dále rozvádí stejně jako české RVP, co by žáci měli umět v oblastech pohybových kompetencí, osobních kompetencí, sociálních kompetencí.

3.5.2 Preprimární vzdělávání Německo

Předškolní vzdělávání stejně tak jako u jiných zemí zaštitují nejčastěji mateřské školy (*Kindergärten*) a to do 6. roku dítěte. Podle zákona z roku 1996 existuje právo pro všechny matky na umístění svého dítěte v předškolním věku do vzdělávacího zařízení.

3.5.3 Primární vzdělávání Německo

Základní školy (*Grundschule*) plní úkol instituce, která postupně převádí děti od hravé formy učení ke školnímu vzdělávání a práci. Primární vzdělávání je povinné, a to od šesti let. Jeho délka je zpravidla 4 roky. *Bewegung, Spiel und Sport* je předmět, který je zaměřen na tři kompetence v rámci procesních dovedností. Tyto kompetence jsou pohybové – koordinace a vytrvalost, personální – osobnost a identita a sociální kompetence – komunita a odpovědnost. Tyto tři kompetence jsou rovnoměrně rozvíjeny, a to ve dvou obdobích 1. a 2. třídy a 3 a 4. třídy. Takzvaný *Bildungsplan 2016 – Grundschule*, je plán, který se hned v úvodu věnuje přínosu pohybu a her pro život. Diskutuje se zde o vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Prosazuje se zde sportování v jakémkoliv počasí a jakékoliv roční době, přičemž se žáci lépe učí vnímat prostředí kolem sebe a také s ním lépe zacházet. Důraz je kladen na to, aby si žáci prokazovali vzájemný respekt a uznání rozmanitosti, aby se všichni mohli pohybovat svobodně a bez strachu z diskriminace. Důležitou roli v primárním kurikulu hraje prevence a podpora zdraví. Mezi kompetence související s obsahem patří zejména základní motorika a motorické schopnosti a dovednosti. Děti mají možnost automaticky se rozvíjet na základě dialogu s jejich prostředím, poznat své tělo a formovat ho dál. Obsahové kompetence zahrnují: povědomí o těle, hry, běh – skok-hod, tanec, pohybové umění, pohyb ve vodě, zážitkové sporty, orientace – bezpečnost a hygiena. (<http://www.bildungsplaene-bw.de>)

3.5.4 Sekundární vzdělávání Německo

Sekundární vzdělávání se v Německu dělí na několik typů: *Hauptschule*, *Realschule*, *Gymnasium*, *Gesamtschule*. Jako vzor uvedeme opět *Bildungsplaene* z roku 2016 *Badenska* a *Württembergerska* pro pátou až desátou třídu. Sekundární vzdělávání vlastně rozvíjí základy položené během prvních 4. tříd. Cíle tělesné výchovy se shrnují do dvou posláních – „vzdělání ke sportu a vzdělání prostřednictvím sportu“. Přibývají témata sportu v oblasti podpory zdraví a ekologickém chování ve sportu v regionech. Ve sportovních akcích se žák učí kontrolovat své emoce a chování. Zajímavou kapitolou je také „vzdělávání spotřebitelů“ kde žáci získávají pokyny v oblastech chování spotřebitelů při nákupu sportovního oblečení,

ochranných pomůcek, ale také vlivu ve sportu. Na níže uvedeném grafu vidíme přehled obecných aktivit pro třídy pět až deset. Jedná se povinné předměty a nepovinné. Mezi povinné předměty patří hry, běhy – hody – skoky, cvičení na nářadí, pohyb ve vodě, tanec – taneční tvorba a představení, a tvorba fitness programů. Mezi nepovinné pak sporty týkající se jízdy nebo skluzu.

Inhaltsbereiche		
Klassen 5/6	Klassen 7/8/9	Klasse 10
Pflichtbereich		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spielen 2. Laufen, Springen, Werfen 3. Bewegen an Geräten 4. Bewegen im Wasser 5. Tanzen, Gestalten, Darstellen 6. Fitness entwickeln 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spielen 2. Laufen, Springen, Werfen 3. Bewegen an Geräten 4. Bewegen im Wasser 5. Tanzen, Gestalten, Darstellen 6. Fitness entwickeln 	1. Sportpraktische Inhaltsbereiche
Wahlpflichtbereich		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Miteinander/gegeneinander kämpfen 2. Fahren, Rollen, Gleiten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miteinander/gegeneinander kämpfen 2. Fahren, Rollen, Gleiten 3. Spielen 4. Tanzen, Gestalten, Darstellen 	

Obrázek 3: Ukázka obecných aktivit tříd 5-10

3.6 Zástupci zahraničních škol v České republice

Zahranční školy v České republice, jsou takové školy, které mají platné povolení k plnění povinné školní docházky na území České republiky. „*Tyto školy uskutečňují na území České republiky vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu podle § 38 odst. 1 písmeno c) školského zákona.*“⁴ Na našem území můžeme najít 16 škol z toho 12 se sídlem v Praze.

3.6.1 Deutsche Schule Prag

Deutsche Schule Prag je uznávaná zahraniční škola v Praze, která nese podporu jak od Spolkové republiky Německa, tak Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Sídlí na Praze 5 – Jinonicích a její součástí je mateřská škola, základní škola (1-4. třída) následně navazující gymnázium od 5. třídy v německé sekci a paralelně s ní, česká sekce B, žáků od 6. třídy. Založena byla roku 1989. Od roku 2001 je také Školou česko – německého setkávání. V roce 2009 získala škola ocenění jako „*Vynikající Německá zahraniční škola*“ udělované německým Ústředím pro zahraniční školství. Předpokladem k přijetí do této školy je úroveň německého jazyka, která umožňuje spolupráci ve vyučování, centrální zkouška z matematiky a českého jazyka, test z německého jazyka a obecných studijních předpokladů. Do německé sekce jsou přijati žáci s německou státní příslušností nebo ti, jež německou školu dříve navštěvovali. Také ti studenti, jejichž rodiče mají němčinu jako mateřský jazyk, anebo žáci, jež splní písemné požadavky školy na zkouškách z němčiny, angličtiny a matematiky. Škola nabízí podle německého systému školství 3 výstupy pomocí závěrečných zkoušek.

- Hauptschule – 9. roč. ukončení hlavní školy
- Závěrečné zkoušky na nižší střední škole – 10.roč.
- Německá maturitní zkouška -12. roč. (Zeugnis der allgemeinen Hochschulreife)

Ve svém programu klade velký důraz na sport. Snaží se o celkový rozvoj dětí a co největší podporu pohybové aktivity. Sportovní klub této školy má dlouholetou tradici a počítá přes 100 aktivních žáků, kteří reprezentují klub. Mezi nejpoblárnější patří kroužky florbalu a fotbalu. V široké nabídce odpoledních a zájmových aktivit najdeme mezi těmi sportovními

⁴ SEZNAM ZAHRANIČNÍCH ŠKOL S PLATNÝM POVOLENÍM PLNĚNÍ POVINNÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY. [Http://www.msmt.cz](http://www.msmt.cz) [online]. © 2013–2018 MŠMT, středa, 22. říjen 2014 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/seznam-zahranicnich-skol-s-vydanym-povolenim-k-plneni>

např. atletiku, balet, plavání, sportovní hry, volejbal, ale také TRX tréninky, kondiční tréninky, bodystyling a podobně. Odpolední aktivity jsou otvírány na základě zájmu dětí a naplnění kapacity jednotlivých hodin. Na škole v současné době vyučuje 54 učitelů, z nichž většina jsou zahraniční pedagogové.

Pro úspěšné přijetí a absolvování studia je stanoven jednorázový přihlašovací poplatek 19 000 Kč a roční příspěvek členů spolku 5000 Kč. Roční školné, se pohybuje mezi 90 – 160 000 Kč. Škola poskytuje slevu školného na dalšího sourozence. Na základní škole a gymnáziu 22 % na druhé dítě, v gymnáziu sekci B přibližně 16 % a u školy mateřské se jedná o slevu 15 %. Na dalšího sourozence přijatého ke studiu (3. dítě) je cena u základní školy a obou gymnázií o 40 % nižší u mateřské školy zůstává poskytnutá sleva na 15 % stejně jako u druhého sourozence.

Školné	Členové spolku	Ostatní
Základní škola	130 000 Kč	135 000 Kč
Gymnázium sekce A	130 000 Kč	135 000 Kč
Gymnázium sekce B	90 108 Kč	95 108 Kč
Mateřská škola do 12:30	111 000 Kč	116 000 Kč
Mateřská škola do 13:30	120 000 Kč	125 000 Kč
Mateřská škola do 14:30	140 000 Kč	145 000 Kč
Mateřská škola do 16:00	155 000 Kč	160 000 Kč

Tabulka 3: Školné Deutsche Schule Prag 2017/2018

Organizace školního roku

Celkový počet vyučovacích dnů v roce je 183. Rok je rozdělen do 5 částí po 36–38 dnech. Prázdniny delší 1 týdne jsou letní, podzimní, vánoční, zimní a velikonoční. V akademickém roce 2017/2018 připadá na školní rok 12 volných dní mimo prázdniny, včetně německých a českých státních svátků. 1. hodina dne začíná v 8:00, poslední 9. hodina je zakončena v 15:55.

3.6.2 Lycée français de Prague

Francouzské lyceum v Praze je hlavním zástupcem francouzského vzdělávacího systému v České republice. Sídlí na Praze 5 a jeho zřizovatelem je Agentura pro francouzské školství v zahraničí (AEFE). Filosofie tohoto vzdělávacího zařízení je založena na principu laicity. Školní řád Francouzského lycea v Praze uvádí jako příklad vzájemnou toleranci, respekt k přesvědčení a osobnosti druhých, a především politickou a náboženskou neutralitu. Globální pohled na školu nám dokresluje hned v úvodu školního řádu citát od slavného filosofa a spisovatele Jeana – Jacquese Rousseaua „*Svoboda je poslušnost vůči zákonům, které jsme si stanovili*“ Francouzské lyceum v Praze pokládá jako důležitou část integrace dorozumivací jazyk, jímž je francouzština. Snaží se také žáky připravit na budoucí volbu studia a povolání pomocí studijního zaměření. Žáci mají právo účastnit se v kolektivních orgánech školy, a tak ovlivnit dění v jejich blízkosti napřímo. Shromáždění třídních zástupců se koná třikrát za rok, předsedá ředitel školy, popřípadě jeho zástupce. Otázky týkající se vyučování, rozvrhů, projektů apod. řeší studentský výbor Rada zástupců lycea. Dále si žáci volí dva zástupce, tzv. Radu lycea, která má roli v procesu schvalovacím.

Přístup k tělesné výchově je aktivní. Tělesná výchova zde zastává roli plnohodnotného předmětu. Je součástí maturitní zkoušky a účast v hodinách je povinná. Výjimku tvoří žáci osvobození z hodin tělesné výchovy, k čemuž je zapotřebí potvrzení lékaře akreditovaného u Francouzského velvyslanectví.

Pro tuto školu je stanovena výše jednorázového poplatku za zápis 18 000 Kč. Zpoplatněny jsou také závěrečné zkoušky, kdy v 9. ročníku žáci skládají zkoušku Brevet, ta vyjde na částku 2500 Kč. Maturitní zkouška pak 11 000 Kč a takzvaná předsunutá část maturity v 11. ročníku 5 500 Kč.

Školné	Celkem za rok
Mateřská škola	162 000 Kč
1. stupeň základní školy	162 000 Kč
2. stupeň základní školy	210 000 Kč
Gymnázium	230 000 Kč
CI a 6. bilingvní ročník	56 500 Kč
7-9. ročník bilingvní	99 000 Kč
10-12. ročník bilingvní	113 000 Kč

Tabulka 4: Školné Lycée français de Prague 2017/2018

Organizace školního roku

Školní rok se na francouzském lyceu dělí do tří trimestrů: první trimestr (září-prosinec), druhý trimestr (leden-březen) a třetí trimestr (duben-červen). Vyučování probíhá ve všední dny od 8:30 hodin do 12:40 následně od 13:40 do 17:35. Škola poskytuje povinné a nepovinné předměty. Na obou výše uvedených vyžaduje striktně docházku. V případě absence je povinnost omluvy žáka, a to telefonickou nebo internetovou formou. Po návratu do školy žák předkládá v kanceláři *via scolaire* zelený trhací lístek (omluvenku) *carnet de correspondance*. V případě, že tak neučiní, nemůže se zapojit do výuky. Podobně se zachází i s pozdními příchody. Pouze učitel rozhoduje, zda žáka do své hodiny přijme, či nikoliv. Na Francouzském lyceu v Praze dochází k úzké spolupráci s rodiči, ti jsou každý měsíc informováni o pozdních příchodech, absencích a jiném. Na konci každého trimestru dostávají výsledky prospěchu svých dětí v podobě vysvědčení.

Na akademický rok 2017/2018 připadá 172 vyučovacích dnů, 119 dnů prázdnin a 7 svátků.

3.6.3 Park Lane International School

Park Lane je mezinárodní škola nabízející dynamické a inspirující prostředí přímo v srdci Prahy. Snaží se především o inovaci, rozvoj sebejistoty a spolupráci za pomoci nejmodernějšího technického a informačního zázemí. Tato mezinárodní škola se pyšní třemi kampusy. Na Praze 1, se nachází základní a střední škola, s areálem v blízkosti Pražského hradu. Další část školy nalezneme na Praze 6 – Střešovice, zde má zázemí Mateřská škola, a základní škola (3-10 let). Poslední jmenovaný kampus je mateřská škola Nessie, na Praze 5- Bertramka, která je určená dětem všech národností, bez ohledu na úroveň angličtiny. Park Lane International School vyučuje podle národního studijního programu National Curriculum of England. Od 11 let (Key Stage 3) se k národnímu kurikulu přidává další program Cambridge Secondary 1 a 2. Po dovršení 18 let, respektive ve třinácté třídě skládají žáci zkoušku IBDP – International Baccalaureate Diploma Program, čímž zakončují studium na zdejší škole. Přijímací řízení na tuto školu probíhá nejprve přes osobní kontakt rodičů se školou. Žáci jsou posuzováni na základě vstupních požadavků nezbytných pro splnění určitého klíčového období. U ročníků 7–11 (tzn. 11–15 let) se konají online testy CEM, test z anglického a českého jazyka. Po úspěšném absolvování testů přichází na řadu tzv. zkušební den, kdy si žák vyzkouší jednotlivé hodiny, v průběhu dne se sleduje, zdali má student dostatečný potenciál rozvíjet hodnoty, které Park Lane vyznává. Hlavním mottem této školy je věta, která hlásá: „*Preparing the young people of today for the unknown occupations of tomorrow.*“ Neboli Park Lane se snaží o přípravu mladých lidí dneška na neznámá povolání zítřka. Tato britská škola prokazatelně tíhne k budoucnosti. Její filosofie je příprava žáků na budoucí život. Když se žáci dostanou do dospělosti, pravděpodobně se budou angažovat v povolání s úkoly, které v současné době neexistují. Budou využívat technologie, které ještě nebyly vynalezeny. Navíc, pokud mají soutěžit, prospívat a přežít v příštích desetiletích, budou muset své soupravy potřebovat plně se přizpůsobit mezinárodnímu vývoji, globálním otázkám a dalším kulturám.

Pro tuto školu je zavedena výše jednorázového poplatku za přihlášku 10 000 Kč. Funguje zde také možnost pravidelného stravování za měsíční poplatek 2 250 – 2 550 Kč (oběd a dvě svačiny). K dispozici je také školní autobus kolem Prahy, který lze využít za 5800 Kč za měsíc. Škola poskytuje sourozenecké slevy za studium, kdy u druhého dítěte jsou roční poplatky sníženy o 5 % u třetího dítěte pak o 10 %.

Školné	Celkem za rok
Mateřská škola (celý den)	259 000 Kč
Reception	313 600 Kč
1. rok	313 600 Kč
6. rok	348 200 Kč
7. - 9. rok	364 700 Kč
10. - 11. rok	387 000 Kč
11. - 13. rok	419 400 Kč

Tabulka 5: Školné Park Lane International 2017/2018

Organizace Školního roku

Škola Park Lane vyučuje podle směrnic národního vzdělávacího programu Anglie a také českého programu. Běžný školní den je od pondělí do pátku od 8:10 do 15:25 hodin. V akademickém roce připadl první školní den na 4. září a poslední pátek 29. června. Učebních dnů se v tomto roce uskutečnilo 181 a počet svátků, prázdnin tvoří celkový počet 74. V současné době se Park Lane pyšní žáky i zaměstnanci z mnoha zemí celého světa: Velké Británie, Francie, Japonska, Kanady, Austrálie, Itálie, Spojených států a České republiky. Během školního roku pořádá Park Lane International širokou paletu školních a mimoškolních aktivit, sčítající kulturní projekty, markety a trhy, sportovní projekty a mezinárodní výměny.

4 Hypotézy

Na základě poznatků získaných z prostudované literatury a vlastních zkušeností jsem stanovila tyto hypotézy:

H1:

Předpokládám, že zahraničním školám připadá v průměru na školní rok minimálně o 10 % méně učebních dnů než školám českým.

H2:

Předpokládám, že zahraniční školy v Praze by měly na 100 % reprezentovat systém tělesné výchovy státu který zastupují.

H3:

Existují materiální rozdíly a rozdíly v zázemí škol pro tělesnou výchovu, ve vztahu k výši školních poplatků.

H4:

Předpokládám, že mezi českými a zahraničními učiteli jsou významné rozdíly ve vnímání pojetí tělesné výchovy.

H5:

Předpokládám, že se zahraniční školy neúčastní stejného typu a množství tělovýchovných soutěží, jako školy pražské.

5 Výzkumná část

5.1 Předmět výzkumu

V empirické části této diplomové práce se budu zabývat porovnáním výuky tělesné výchovy na třech zahraničních školách v Praze. Vybrané školy mají platné povolení k plnění povinné školní docházky na území České republiky, ačkoliv reprezentují vzdělávací systém jiné země. Výzkumná část bude vycházet z části teoretické, která se věnovala především seznámení a obecnému pojetí tělesné výchovy v zemích, jež jsme vybrali jako reprezentanty zahraničních škol v Praze. Naším cílem je pak předložit hloubkové rozhovory (in depth interview) s vedoucími oddělení tělesné výchovy a pochopit tak blíže podmínky, za nichž je tělesná výchova realizovaná, samotné zázemí školy, ale i vzdělání a motivace učitelů.

5.2 Metoda výzkumu

K šetření této diplomové práce byla využita forma kvalitativního výzkumu. Ta nám přináší podrobný popis a vhled do jedince, či skupiny a jednotlivé fenomény umožňuje zkoumat v rámci jeho přirozeného prostředí (Hendl, 2008). „*Podstatou kvalitativního výzkumu je doširoka rozprostřený sběr dat bez toho, že by na počátku byly stanoveny základní proměnné. Stejně tak nejsou předem stanoveny hypotézy a výzkumný projekt není závislý na teorii, kterou někdo před tím vybudoval*“⁵ Rozhovory se uskutečnily v prostorách budov jednotlivých škol. Klíčové informace byly poskytnuty učiteli ze sekce tělesné výchovy. Za pomoci analýzy dokumentů ŠVP jsme sledovali hodiny tělesné výchovy a mohli provádět výše zmíněný „in depth interview“ s vybranými respondenty. Pro zajištění plynulosti interview byl rozhovor rozdělen do tří fází: úvodní, hlavní a závěrečná. V úvodu byly pokládány jednoduché otázky, takové, které měly navodit příjemnou a otevřenou atmosféru, představovaly studii a vysvětlovali její hlavní cíle. Pro potřeby naší práce jsme ponechali pouze otázky z hlavní fáze dotazníku, které byly cíleny na informace stěžejní pro výzkum. V této části měli respondenti prostor vyjádřit svůj názor a objasnit zákonitosti panující v rámci nejen hodin tělesné výchovy, ale i školního vyučování na zahraniční škole. Závěr jsme věnovali vyjasnění účelu užití dat získaných v rámci rozhovoru a ujištění o anonymitě a mlčenlivosti.

V rámci samotného šetření byla využita metoda hloubkového polostrukturovaného rozhovoru. Pro tento typ rozhovoru je nezbytná pečlivá příprava a formulace otázek, na které respondenti odpovídají (Hendl, 2005). Otázky byly sestaveny a upravovány do finální

⁵ ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĎOVÁ, K. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2014. s. 25.

podoby v průběhu psaní teoretické části diplomové práce. Pro lepší orientaci a udržení kontinuity bylo ve všech uvedených rozhovorech zanecháno pořadí jednotlivých otázek. Sběr dat pro účely této diplomové práce probíhal od ledna do dubna roku 2018 a to formou osobního setkání. Z důvodu zachování, již výše zmíněné anonymity nefigurují v rámci práce jména dotazovaných pedagogů, pouze název škol. Pro přesnost a zachování autenticity byl průběh všech uskutečněných rozhovorů nahráván na diktafon a pečlivě zaznamenáván. Před zahájením rozhovoru byli všichni zúčastnění informováni o účelu rozhovoru a podepsali informovaný souhlas nahrávaného. Celková délka rozhovorů se pohybovala mezi 50-80 minutami závisle na jednotlivých časových dispozicích a individuálních charakteristikách respondentů. Nutné podotknout, že většina rozhovorů proběhla ve společném dorozumívacím jazyku, jímž se pro tuto diplomovou práci stala angličtina. Pro vhodnější přepis otázek a odpovědí tak nebyl využit originální záznam, nýbrž překlad do českého jazyka.

5.3 Výzkumný soubor

Výběr respondentů proběhl na základě kritéria techniky záměrného výběru - účelového. Byli vybráni takoví respondenti, kteří nejlépe odpovídají potřebám zaměření našeho výzkumu. Mířili jsme na učitele vybraných zahraničních škol nejlépe ve vedoucí sekci tělesné výchovy. Kontakt proběhl internetovou formou skrze vedení školy v podobě oficiálního dopisu. Oficiální žádost o povolení přístupu do školy byla ve většině případů povolena a následně přeměřována na vedoucí sekci tělesné výchovy. Výběr škol proběhl na základě analýzy veřejně dostupných dokumentů ministerstva školství. Na území České republiky se nachází šestnáct zahraničních škol, jež umožňují vzdělání podle zahraničního vzdělávacího programu. Dvanáct z nich můžeme najít na území hlavního města Prahy. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy v Praze eviduje nejvíce zástupce anglicky mluvících zemí, respektive britské a americké, dále pak zástupce školy německé, bulharské, ruské a francouzské. Ruský zástupce je přidružen k Velvyslanectví Ruské federace v České republice a jedná se o střední všeobecně vzdělávací školu, z tohoto důvodu jsme ji z našeho výběru vyřadili a mířili spíše k sekundárnímu vzdělávání. Bulharská základní škola a gymnázium má webové stránky pouze v azbuce, tudíž jsem nebyla schopna kontaktovat vedení školy. Vylučovací metodou nám tak zbyl jeden zástupce německé školy- Deutsche schule Prague, populární francouzské lyceum – Lycée francais de Prague a do třetice jsme největší britskou instituci v Praze, tj. Prague British School, která však nebyla ochotná poskytnout interview. Vyhledali jsme tedy jiného zástupce Anglického školství, a to Park

Lane International School. České školy jsme vybrali dvě, a to formou náhodného dostupného výběru. Snažili jsme, aby školy byly různorodé, proto jsme zvolili jednoho zástupce základní školy a jednoho výběrového gymnázia. Údaje o jednotlivých účastnících rozhovoru shrnuje tabulka níže. Reprezentanti dané školy nám tak poskytli nejen informace o celé škole, ale zároveň také pomohli nakročit k pochopení systému země, jež zastupují.

Respondent	Označení	Pohlaví	věk	Instituce	Délka praxe *	Země původu
Učitel francouzské školy 1	F1	muž	32	Lycée français de Prague	8 + 5	Francie
Učitel francouzské školy 2	F2	muž	40	Lycée français de Prague	1 + 9	Francie
Učitelka německé školy	N	žena	52	Deutsche Schule Prag	? + 8	Německo
Učitel britské školy	B	muž	-	Park Lane International	-	Anglie
Učitel českého gymnázia	CG	muž	28	Gymnázium nad Štolou	6	ČR
Učitel české základní školy	CZ	žena	27	ZŠ svj Bronzová	3	ČR

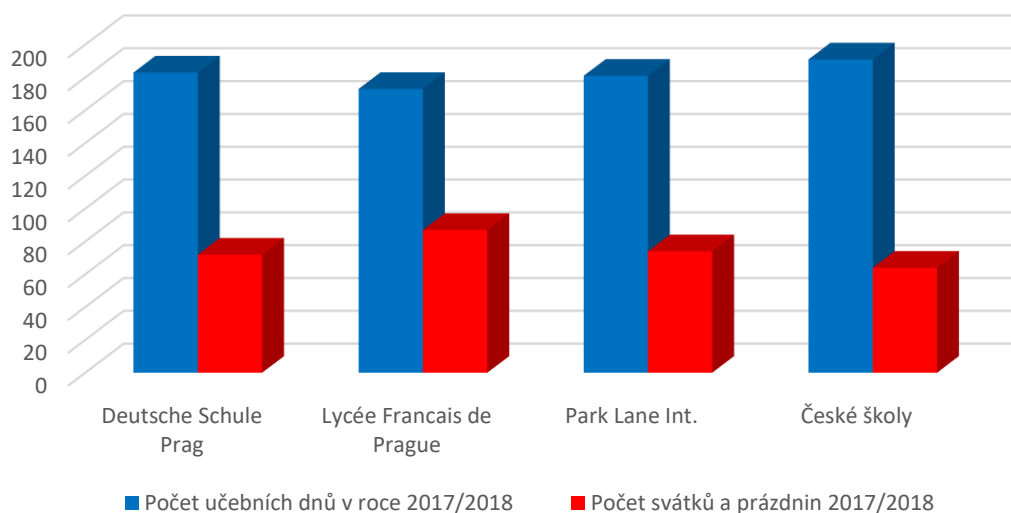
Tabulka 6: Přehled dotazovaných respondentů

*délka praxe na současné škole + předchozí pedagogická praxe (brána pouze praxe učitele tělesné výchovy na škole.

6 Výsledky a jejich interpretace

Rozbor získaných dat byl prováděn pravidelně po uskutečněných rozhovorech. Protože někteří respondenti zdůvodňovali své odpovědi a často se dostávali za hranice tázaných otázek, ponechali jsme pro potřeby textu odpovědi nezbytně nutné k výzkumu této práce. Pro jednodušší porovnání odpovědí, jsme ponechali pořadí kladených otázek u všech respondentů stejné. Aby nedošlo k nedorozumění, byly otázky pokládány stejným způsobem v totožném znění. Vzhledem k rozdílné úrovni anglického jazyka u respondentů, bylo nutné zadání několikrát přeformulovat, kontext však zůstal totožný. Otázky hlavní části rozhovoru (stěžejní pro výzkum) byly rozděleny do pěti kategorií: Obecné otázky o škole, učitelé, zázemí školy, výuka a reprezentace školy.

Přehled učebních dnů v roce

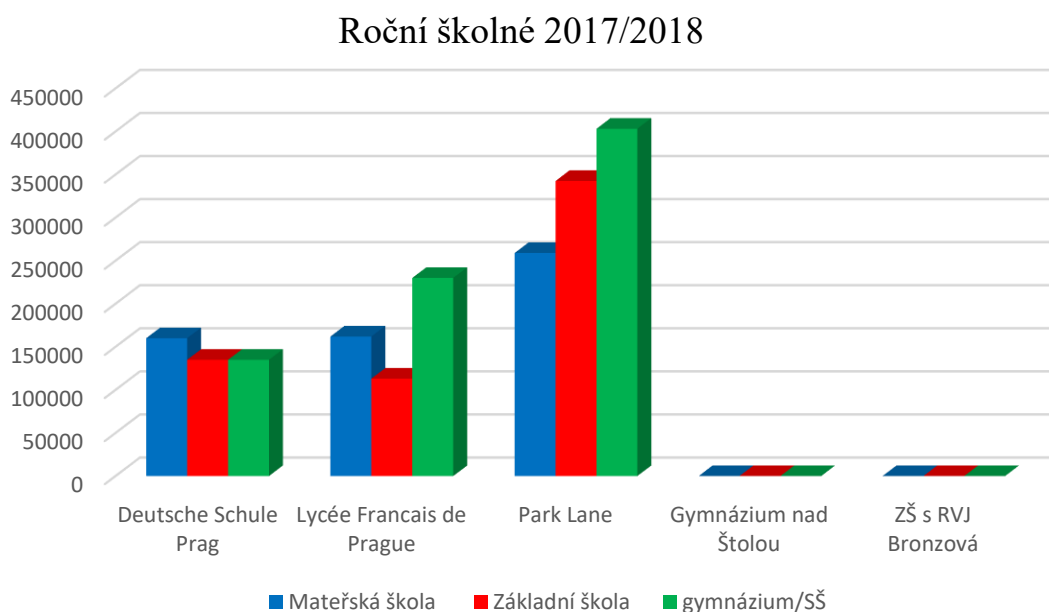
Graf 1: Přehled učebních dnů v roce 2017/2018

* Zdroj MŠMT organizace školního roku 2017/2018 v základních školách, středních školách, základních uměleckých školách a konzervatořích.

* Zahřnutý prázdniny, včetně velkých, státní svátky a ředitelská volna.

Zahraniční školy se od českých liší počtem učebních dnů, a především větším množstvím prázdnin a svátků. Na grafu č. 1 vidíme porovnání učebních dnů a prázdnin ve školním roce 2017/2018. Nejvyšší počet učebních dnů připadá českým školám (191), ale zároveň nejmenší počet svátků a prázdnin (64). Nejlépe z grafu vyplynulo francouzské lyceum, jež má nejvýhodnější poměr učebních dnů a prázdnin a to 187:103. Německá škola

pak odučí celých 183 dní, Park Lane International o něco méně 181. Počet jejich svátků je obdobný 72 a 74.

Graf 2: Roční školné 2017/2018

*ZŠ = výpočet z průměru ročního školného jednotlivých ročníků povinné školní docházky.

Graf č.2 poukazuje na výši školného v jednotlivých institucích. Tuto informaci přinášíme pro lepší orientaci v následujících rozhovorech. České školy, jež byli vybrány, jako zástupce pražských škol spadají pod státní sektor, a tudíž žáci nepodléhají plátcovství školného. Opakem jsou zahraniční školy, které všechny do jedné spadají pod sektor soukromého školství. Nejvyšší roční školné se pohybuje okolo téměř 420 tis. za rok, a to na Park Lane International, nejnižší přibližně 114 tis. v Lycée Francais de Prague.

Rozhovor:

Obecné otázky

1) Na stupnici 1–10 do jaké míry si myslíte, že zastupujete systém tělesné výchovy Vaší země? (1 nezastupujeme vůbec -10 zastupujeme hodně)

F1: „Řekl bych, že program je stejný, následujeme stejné instrukce, ale jsou tu jistá specifika. Řekněme tak 8. „

F2: „Ano, dodržujeme stejný program, ale dal bych spíš 7. Protože jsme privátní škola. Ve Francii se za obdobné školy neplatí. Stejně jako Čechách máme státní a soukromé školy.

Tím, že se na naší škole platí školné i v tělesné výchově najdeme odlišnosti. Cesta vyučování je, jak bych to řekl, jemnější.“

N: „10. Ale když nad tím tak přemýšlím, je to těžké říct. Takže asi ne, protože Německo je spolková republika, každá země má vlastní školský program. Takže se někdy stává, že když studujete na jihu, nemůžete s tímto vzděláním učit na severu. Takže je to země od země. Samozřejmě je zde také faktor toho, že jsme soukromá škola, ale jsme 100 % pod řízením Německa“

B: „V realitě je každá škola jiná. Samozřejmě máme stejné standardy, pracujeme podle britského kurikula a učitelé mají anglické kvalifikace. Pracujeme také s českými standardy, protože to je to, kde se nacházíme. Celá škola se tak musí soustředit na to, jak se vměstnat do těchto osnov. Také jsme privátní škola, kde jsou menší třídy. Jsme ale britská škola, ale upřímně? Nemyslím si, že by to šlo porovnat. Každá škola je prostě jiná“

CG: „Zastáváme roli kvalitního gymnázia v Praze, jedeme podle českého kurikula, přesto bych řekl 7–8“

CZ: „7 z 10 nemyslím si, že bychom byli dokonalí a vše dělali, tak jak se má. Sedmička se mi zdá adekvátní“

Z otázky č. 1 vyplývá, že žádný z dotazovaných respondentů nemá pocit, že by na 100 % reprezentoval vzdělávací systém své země. Trochu výjimkou se nám stává Spolková Republika Německo, která sama o sobě je rozdělená na několik částí, z nichž každá vyučuje podle vlastního kurikula. Zahraničních respondenti uvedli jako důvod nenaplnění škály, jejich činnost v rámci privátního sektoru školství. Na druhou stranu můžeme říct, že všichni dotazovaní následují národní kurikulum, stejně tak, jako zahraniční instituce se základnou mimo Českou republiku. Překvapením se nám stává tvrzení českých škol, kde ani čeští kantoři neuvedli, že by na území České republiky reprezentovali v plné míře stanovené osnovy své země.

2) Na stupnici 1-10, kam byste zařadili tělesnou výchovu z hlediska důležitosti v rámci ostatních předmětů na Vaší škole? (1 nepovažována za důležitou - 10 důležitá)

F1: „Myslíš podle mě? (usměje se) Ne, chápu. To záleží na škole, kde se ve Francii pohybujete. Tady není tělesná výchova mezi důležitými předměty, jako je matematika apod. 3 až 4. „

F2: „Myslím si, že je to kvůli tomu rozdělení, kdy je u nás lyceum a druhý stupeň základní školy pohromadě. Ve Francii je to běžně rozdělené.“

N: „Řekla bych, 3 možná 4. Nevím proč. Já si osobně myslím, že tělesná výchova nám pomáhá zůstat v životě zdravými, ale to je můj osobní pohled.“

B: „No jsem učitel TV, takže pro mě je to důležité. Ne každá škola, a to platí i v Anglii má speciálního učitele na tělocvik (pozn. vedoucí sekce tělocviku, tvoří plán tělesné výchovy pro ostatní učitele). Netroufnu si určit míru důležitosti, ale fyzický rozvoj je u dítěte zkrátka nezbytný“

CG: „Tady nemám problém cokoli říct, bohužel je to kolem 2–3, z mého pohledu je to úplně postavené na hlavu.“

CZ: „Zařadila bych ho někam k pěťce, přijde mi, že se tělesné výchově bohužel nevěnuje velká pozornost. Celkově se nedbá na žádné výchovy, nekontroluje se, jestli se dělají tak, jak by měly.“

Ačkoliv jsme se v teoretické části práce pomocí rozboru kurikula dozvěděli jak důležitou roli ve výchově pohyb a sport hraje roli, odpovědi respondentů jsou většinou v rozporu se zásadami, jež osnovy předkládají. Nejkladnější hodnocení předkládá učitel české základní školy, který staví tělesnou výchovu přesně do poloviny z hlediska oblíbenosti všech předmětů na škole. Avšak i po tomto relativně kladném hodnocení následovala negativní odpověď. Z rozhovorů vyplynulo, že všichni dotazovaní by na základě svého pocitu zasazovali tělesnou výchovu daleko výše. Uvědomují si však, že v současné době je tělesná výchova zasazována z hlediska důležitosti až za teoretické předměty. Francouzští učitelé se se zástupkyní německé školy shodují na hodnotě 3-4. Na stupnici nejnižší klesl učitel pražského gymnázia, jehož hodnocení nepřesáhlo trojku.

3) Pokud byste měl říct jedno slovo, které charakterizuje výuku tělesné výchovy Vaší země, jaké by to bylo?

F: „Eklektická“

N: „Nedokážu říct, opravu nevím, je příliš rozmanitá.“

B: „Holistická“

CG: „Zábava/neprofesionalita“

CZ: „První mě napadá slovo trest, pro mě i žáky“

Otázka číslo 3 měla zmapovat rozlišnost postojů vnímání jednotlivých zemí na tělesnou výchovu. Ukazuje se nám, že zahraniční učitelé vyjma německé pedagožky, vnímají tělocvik na poněkud hlubší úrovni. Francouzskému respondentovi vyvstanulo jako první slovo „eklektická“ ve smyslu tak velké rozmanitosti, že člověk tělocvikář je nucen

vybírat správnou cestu ze spousty systémů, z nichž žádný není zcela ideální. Brit měl obdobnou myšlenku a své slovo zvolil jako „holistická“ ve významu fungování celku a částí. Holistický přístup tvrdí, že to jaký je celek, ovlivňuje fungování jednotlivých částí, tzn., že nemůžeme vysvětlit princip fungování celku pouze podle prozkoumání jednotlivých částí. Německá respondentka popis neudala, protože měla pocit příliš velké rozmanitosti systému německého tělocviku, což samo o sobě můžeme brát také jako charakteristiku. V porovnání se zahraničními respondenty jsou oba čeští poněkud skeptičtí ve svých odpovědích. V jednom případě dokonce padlo slovo trest, v druhém neprofesionalita, i přestože se jedná o školy s kvalitním zázemím pro výuku tělocviku.

Učitelé

1) Jaké podmínky musí splnit učitel tělesné výchovy pro svou praxi?

F1: *„Konkurz, a jak jsme dříve řekli (viz. Teoretická část) je zde málo míst pro hodně zájemců. Na konci univerzity musíme projít přes těžký test složený ze dvou částí, to je první selekce. Problematika přijímání na vysoké školy je ve Francii velkým tématem, státem není totiž povolené přijímací řízení. Ale tuším, že se chystá reforma na 2021.“*

F2: *„Ano, pokud test neprojdete, strávili jste pět let zbytečně. Zajímavé je období po škole, kdy trávíte rok ve škole jako student, ale vyučujete a máte nad sebou takzvaného supervizora. Poté následují dva roky praxe a na konci tohoto období přichází inspekce. Ta dá teprve rozhodné slovo, jestli jste prošel, či nikoliv. Pokud ano, od této doby jste plnohodnotným učitelem.“*

N: *„Je mnoho cest, jak se stát učitelem. Klasicky jde o studium pedagogické, které trvá 4 roky. Po složení závěrečných zkoušek se jde na dva roky na praxe. Ty jsou těžké, protože ke každému kroku, který uděláte, musíte doložit teoretické podklady, co, kdy, proč a jak jste udělali. V této fázi jste placeni, ale ne tak, jako běžný učitel.“*

B: *„Jsou dvě cesty. Po splnění podmínek pro přijetí na univerzitu můžete nabít vzdělání dvěma způsoby. Za prvé jít na 4 roky studovat bakalářský učitelský obor anebo dělat sportovní vzdělání na 3 roky z toho jste něco jako bakalář věd, protože tam studujete extra věci jako biologie, fyziologie, psychologie apod. Potom je 1 rok přenášení znalostí do praxe. Obě cesty jsou tedy na 4 roky. Řekl bych, že 1/3 univerzity jsou praxe, kdy se učíte od jiného učitele, sledujete ho a dostáváte zpětnou vazbu. Myslím si, že Anglie je o tom abyste následovali vášeň vašeho studia, v jeho průběhu tak můžete snadno změnit zaměření, kterému se v rámci sportu zaměříte.“*

CG: „Jsou to podmínky nám známé. Buď vystudovat školu s pedagogickým zaměřením v oboru magistr (5 let) nebo vlastně jakýkoliv jiný magisterský obor obsahující pedagogické minimum.“

CZ: „Já osobně prošla studiem na Fakultě tělesné výchovy a sportu v Praze. Z tohoto vzdělání mám titul magistr, který mě opravňuje k trenérské činnosti i k vyučování tělesné výchovy“

Otázka číslo jedna ze skupiny otázek o učitelích nám přinesla poznatky z oblasti způsobu nabytí praxe, druhu a délky studia. Zda jsou výukou tělocviku pověřeni nespécializovaní učitelé (univerzalisté) nebo specialisté závisí do značné míry na vzdělávací úrovni. Minimální délka studia pro učitelskou praxi je u všech dotazovaných národností minimálně 4 roky. Rozdíl je v následném průběhu přechodu k zaměstnání ve školách. Zahraniční respondenti uvádí prokazatelně větší množství praktických hodin a praxe samotné. Britský učitel uvádí, že v Británii tvoří praxe dokonce třetinu celé univerzity. Praxe ve vyšší míře, než v českých zemích se také nachází u Francouzského vzdělávání. Francouzští respondenti popisují svůj přechod k učení jako cestu skrz těžké testy, které se uskutečňují na konci pátého roku studia. Ve Francii platí zákaz přijímacích řízení a na školy, tyto testy jsou jakýmsi prvním větším sítím, jež je v jejich kariéře potkává. Po splnění testů pracují rok na škole pod dohledem zkušeného pedagoga a následně je čekají dva roky samostatné praxe. Němka svou odpovědí jen vysoké množství praxe potvrzuje, udává dva roky a poznamenává, jak nesmírně těžké tyto dva roky jsou vzhledem k tomu, kolik teoretických příprav je třeba odevzdat. U všech dotazovaných vede cesta k pedagogické praxi vícero způsobů, respondenti uvedli pedagogické vzdělání, sportovní vzdělání. Francie je v tomto ohledu zajímavým

2) Jaký je počet učitelů na hodinu tělesné výchovy?

F1: „U nás na škole je 5 učitelů tělesné výchovy.“

F2: „Ano je nás 5 rozdílného vzdělání. Na každou hodinu je pak jeden učitel. Snažíme se, abychom ve stejném ročníku učili to samé. To se mi zdá jako rozdíl od toho, co jsem učil na české škole. Tam jsem se mohl zeptat žáků, co chtějí dělat. Tady máme programy, které musíme učit a cíle, kterých bychom měli dosáhnout, aby tu byla určitá kontinuita.“

N: „Na škole je 5 učitelů, učíme sami“

B: „Tady na primární škole jsem já a tvořím plány pro kmenové učitele, kteří vykonávají tělesnou výchovu se svými dětmi. Na druhém stupni mají 2- žena a muž, protože tělocviky fungují odděleně.“

CG: „Většinou máme třídy o velikosti 24 žáků na ně je jeden učitel. Na celé škole je nás 5 tělocvikářů.“

CZ: „Jsme tu dvě na celý druhý stupeň“

Z otázky 2 zjišťujeme množství učitelů tělesné výchovy, které se na škole nachází. U německé a francouzské školy je číslo shodné, a to 5. To samé se dá říci o pražském gymnáziu. Britská škola pracuje na principu vedoucího předmětu, který tvoří sportovní plány ostatním kmenovým učitelům. Ve všech případech se jedná o kombinaci učitelů mužského a ženského pohlaví. Česká základní škola má pak dva učitele a obě ženského pohlaví.

3) Kolik hodin odučí učitel tělesné výchovy na Vaší škole?

F2: „To záleží opět na zákonu (Francouzském, poznatek autora). Například můj kontrakt je český, ale spadá pod francouzský zákon. Za týden učím 20 hodin. A mám menší plat, než on (směje se).“

F1: „U mě je to trochu jiné. Jak jsme se bavili o těžkých testech. Tak já jsem musel projít skrz další těžké opravdu těžké testy (foneticky /agraže/) Ty jsou zaměřeny spíše na teoretickou rovinu. Na to objevovat něco nového. Proto teď učím pouze 17 hod týdně. Studoval jsem déle a ten čas věnoval do analýz nových cest, jak učit a motivovat děti.“

N: „Záleží na úvazku, já mám 11 a to o něco málo více než půl úvazek, navíc mám ještě odpolední kluby“

B: „Full- time je okolo 27 hodin“

CG: „Plný úvazek na naší škole je 21 hodin.“

CZ: „21 hodin“

Plný úvazek na školách všech typů se pohybuje okolo 20 hodin za týden. Výjimkou je britský pedagog, který udává 27. Zajímavostí je Francouzský systém vyučování, který zajišťuje v případě vyššího vzdělání menší týdenní dotaci. Celá věc je vysvětlována tak, že pokud dosáhne člověk vyššího typu vzdělání, obohatil tak obor tělesná výchova o teoretické poznatky. Svůj čas, který by odučil aktivně na škole, investoval do rozvoje tělesné výchovy jako takové. Proto menší týdenní dotace.

Zázemí školy

1) Jaká je velikost Vaší školy, počet dětí?

F2: „Když to bereme od školky, je to něco kolem 870 lidí. A 50 učitelů.“

F1: „Také tu jsou lidi zaštiťující chod školy, těch je asi 70 možná 80.“

N: „Studuje tu okolo 500–600 žáků a učí tu přibližně 60 učitelů, bych řekla“

B: „Je tu okolo 290 a přibližně 220 na druhém stupni.“

CG: „Je tu hrozně moc dětí (směje se), ne řekl bych cca 600 a přibližně 70 učitelů.“

CZ: „Myslím, že okolo 600, 700 učitelů cca 50“

Z otázky číslo jedna týkající se velikosti školy jsme zjistili, že největším institutem z dotazovaných je francouzské lyceum s téměř devíti sty žáky. Nepozorujeme žádný větší rozdíl v množství učitelů na počet žáků studujících na škole.

2) Jaké je sportovní zázemí vaší školy, a jaké externí sportoviště můžete využívat?

F2: „To, kde se nacházíme je hlavní tělocvična. Tady se odehrává téměř vše. Běžně, zde vyučujeme dvě třídy současně. Ještě máme jednu menší zrcadlovou na střeše, ale využíváme ji příliš často kvůli počasí.“

F1: „Také chodíme do bazénu na Strahově, potom máme stadion, kam můžeme chodit běhat, ten je v Řepích. Trvá dostat se tam 20 min, ale vyučujeme dvě hodiny v řadě. Někdy také chodíme do Kinského na atletiku a podobně.“

N: „Máme tady velkou vnitřní halu o rozměrech 14 x 20 m , ta se dá rozdělit na dvě velké části, je moc pěkná. Také využíváme zrcadlovou místnost na gymnastiku a tance. Máme tu atletický stadion, který má 200 m. Máme také hřiště na basket a fotbal. Na plavání využíváme plavecký bazén na Strahově“

B: „Užíváme malou tělocvičnu dole pro děti do roku 4. Potom chodíme na rok, kde využíváme vybavení Tatranu Střešovice – tam jsou beach volejbalové kurty, florbal, basketbal a podobně. Plavat chodíme ven v roce 2 a 4 a to do plaveckého bazénu Podolí.“

CG: „U nás na škole máme k dispozici 2 tělocvičny a velké multifunkční hřiště. Asi bych řekl, že tady v Praze máme jedno z nejkvalitnějších zázemí. Přes zimu navštěvujeme halu Královka.“

CZ: „2 tělocvičny, 2 hřiště takové ty malé klecové s umělkou, ale jsou tam namalované pouze základní čáry. K dispozici máme také dopravní hřiště. Jako externí sportoviště využíváme určitě brusle. Před školou se nachází velký park, který skvěle slouží pro potřeby našich tělocviků.“

Zázemí všech navštívených škol se skládalo minimálně z dvou tělocvičen a k nim přidaných prostor. Největší potenciál mělo zázemí německé a francouzské školy, jejichž chloubou jsou obrovské multifunkční haly. Součástí těchto hal je například horolezecká stěna. Dalším hojně využívaným prostorem oproti českým školám jsou zrcadlové místnosti k výuce tanců a gymnastiky. Dále jsme zjistili, že zázemí škol se liší v dostupnosti a blízkosti jiných sportovních areálů v blízkosti školy. V případě české základní školy je to zimní

stadion, gymnázia – multifunkční hala Královka, britská škola – Tatran Střešovice a podobně.

Nejvíce navštěvovaným externím sportovištěm uváděných zahraničními školami je bazén. České školy budí dojem, že externí sportoviště využívají nárazově v případě potřeby. Z hlediska sportovního využití tak nejpříjemnějším zázemím disponuje německá škola v Praze, která kromě prostorné haly a zrcadlového sálu nabízí i vlastní atletický stadion o délce 200 m, basketbalové, volejbalové, házenkářské a fotbalové hřiště.

3) Jaké je materiální zabezpečení hodin tělesné výchovy?

F1: „Máme takové vybavení, které se poji se všemi aktivitami, jež vykonáváme“

F2: „Pokud něco chybí, máme budget, za který nakoupíme, co je potřeba.“

N: „Funguje tady budget na každý rok, který můžeme utratit. Vždycky se sejdeme s ostatními učiteli tělocviku, napíšeme seznam a společně rozhodneme, co je nejdůležitější. Pak to prostě objednáme. Vše je financováno školou“

B: „Dostanu budget a objednám, co je potřeba. Ale upřímně, myslím, že máme všeho dostatek“

CG: „Během hodin nemám pocit, že bych strádal. Zkrátka vyučuji s tím, co mám. Jinak máme určitý systém grantů, vypíšeme, co je potřeba, a to je většinou splněné. Jedná se ale jen o spotřební věci.“

CZ: „Na počátku roku sepisujeme inventuru. Paní hospodářce sepisujeme, co je potřeba a ta náhodně vybírá podle toho jaký je rozpočet. Nezajímá je důležitost, ale cena.“

V této otázce jsme cílili na materiální zabezpečení hodin tělesné výchovy. Vyplývají zde na povrch rozdíly mezi zahraničními školami spadajícími pod privátní sektor školství a českými státními školami. Zahraniční školy se shodují zajedno v postupu materiálního zabezpečení hodin tělocviku. Žádný z dotazovaných neměl pocit, že by mu při hodinách tělocviku chybělo vybavení. V případě, že opravdu není vybavení dostatek, je nastavena roční výše budgetu, ze kterého lze čerpat. Jako příklad uvedeme německou školu, kde o nákupu rozhoduje seskupení všech učitelů tělesné výchovy. Ti dají dohromady seznam věcí, jež je třeba pořídit a společně rozhodnou o důležitosti jednotlivých položek. Naopak u českých škol, které jsou řízeny státem, není taková možnost rozmachu. Budget také existuje, ale pouze v omezené formě. Jak dodala respondentka české základní školy, vybavení se vybírá náhodně podle rozpočtu školy.

4) Co si myslíte o rozdělení školního roku do trimestru/pololetí?

F1: „Já myslím si, že trimestr by byl dobrý, kdyby mezi nimi nebyly tak dlouhé prázdniny. Protože vše, co žáky naučíme, přes prázdniny zapomenou.“

N: „Máme rozdělení roku do dvou semestrů, a myslím, že to funguje výborně. Dodržujeme německé státní svátky, takže máme jen trochu jinak přerozdělené prázdniny“

B: „Upřímně, pro mě je to jediné rozdělení, které znám. Takže jsem s tím v pohodě. Jaké máte rozdělení vy, jiné? (Po odpovědi) Zdá se mi, že rozdělení na dva semestry je příliš dlouhé, zažil jsem to i v Austrálii, kde mají 10 učicích týdnů, přijde mi to pro děti vyčerpávající. 5–6 týdnů je prostě dost na to pracovat tvrdě a pak si dát krátkou pauzu.“

CG: „Nemyslím si, že by rozdělení roku mělo vliv na mé hodiny. Spíše já jsem unavenější a unavenější.“

CZ: „Je to jedno, neučíme nic, co by si měli zapamatovat. Tělesná výchova se mi zdá v poslední době brána pouze jako zábava. Jde o to, aby děti alespoň něco dělaly. Neuměj nic.“

V otázce čtyři jsme se věnovali rozdělení školního roku na trimestr/pololetí vzhledem ve vztahu k tělesné výchově. Francouzským respondentům rozdělení na trimestr zcela vyhovuje, ačkoliv udávají, že délka prázdnin narušuje učící procesy žáků. Pro britského respondenta je to také ideální volba. Důvodem je, že to je jediný způsob rozdělení školního roku, který kdy zažil. Tento dotazovaný se domnívá, že rozdělení školního roku na pololetí je příliš dlouhé, a to jak pro žáky, tak i učitele. Německá kantorka je s rozdělením roku na dva semestry spokojená, shledává ho jako zcela vyhovující. České školy jsou typickými zástupci rozdělení roku na dvě pololetí. Podle jejich slov nemá rozdělení vliv na průběh tělesné výchovy. Oba dotazovaní stavějí tělocvik do roviny zábavy a odreagování se od teoretických předmětů.

5) Myslíte si, že „vyšší“ školné a jiné školní poplatky mají vliv na kvalitu vyučování tělesné výchovy?

F1: „Na kvalitu asi ne, ale způsob vyučování je jiný.“

F2: „Ano, máme hodně individuální přístup. A samozřejmě si za kvalitu rodiče platí. Očekává se od nás, že tady budeme k dispozici, a když je nějaký problém, je na nás abychom něco změnili.“

N: „Ano, samozřejmě. Myslím, že by to bez poplatků nemohlo fungovat tak, jak to funguje tady.“

B: „Máme prvotřídní kvalifikované učitele. Ale pro nás je to běžné vyučování. Snažíme se k žákům přistupovat individuálně. Snažíme se v žácích vzbudit zdravý vztah ke sportu, a pokud někdo nebude dostatečně šikovný v například v rugby, kdo ví, třeba bude jednou rozhodčí.“

CG: „*Asi ano, peníze by se měli zákonitě někde projevit. Snad. Ale nemám se soukromými školami zkušenost. Myslím si, že velkým plusem je tam především jazyk.*“

CZ: „*Myslím si, že to s tělesnou výchovou příliš nesouvisí. Z mého pohledu se na školách s placeným školným jedná spíše o individuální a intelektuální rozvoj. Kdybych chtěla rozvíjet sportovně své dítě, dám ho do sportovní školy.*“

Pátá otázka zjišťovala, zdali mají peníze, jež rodiče žákům hradí vliv na tělesnou výchovu. Vzhledem k okolnostem, že na českých školách není výše poplatků přesně nastavena, jsou odpovědi různorodé. Převládá názor, že tyto finance jsou nezbytné především pro kvalitu personálu a průběh hodin z materiálního hlediska. Uvědomují si, že bez soukromého financování by hodiny tělesné výchovy nefungovaly na příliš vysoké úrovni. Z těchto odpovědí jasně vyplývá, že pro většinu zahraničních respondentů má tedy školné a jeho výše význam na fungování výuky. Díky finančním prostředkům, které škola získá, dochází k vybudování kvalitnějšího zázemí, které má pozitivní dopad na výuku a žáci tak si tak mohou vybrat ze široké nabídky sportovních aktivit. Proti tomuto názoru se staví učitelka základní české školy, která zastává názor, že výše financí s tělesnou výchovou příliš nesouvisí, a to z důvodu cílení soukromých škol na individuální a intelektuální rozvoj, nikoliv sportovní.

Výuka

1. Co by měl umět žák, který zakončí předmět tělesná výchova na Vaší škole?

F1: „*Jsou cíle, které jsou jasně psané, žák by měl být občan jasně smýšlející (clear minded), kultivovaný a schopný být v budoucnu sportovně aktivní.*“

F2: „*Je to pouze směr, který se snažíme poskytnout*“

N: „*Měl by rozhodně umět plavat. Také znát jeho vlastní limity, to se mi zdá hodně důležité. Nemyslím si, že jsou důležité výkony, ale měli by si najít alespoň jeden sport, který je bude bavit a naplňovat.*“

B: „*Tady rozdělujeme kurikulum do 4 rozdílných skupin, na kterých pracovat: healthy knowledge, team work, thinking skills, physical skills – to se dělí do dvou skupin general movement a equipment control. To by měli ovládat.*“

CG: „*Žák by rozhodně měl umět pečovat o sebe, znát své tělo, rozcvičit se, protáhnout, základní kondiční předpoklady, uběhnout alespoň 1500 m + Coop.běh. Základní gymnastika se mi zdá důležitá – prostná cvičení + základní cviky na kruzích, hrazdě, trampolíně atakdále.*“

CZ: „Žák by měl rozhodně umět základy míčových her včetně chytání házení. Důležitost příkládám základním gymnastickým prvkům - kotrmelec, výmyk, koza. Žák by se měl naučit technicky správně běhat, hodně si zakládám na speciálních běžeckých cvičeních.“

Otázka číslo 1 v oblasti výuky zjišťovala, jaké dovednosti by měl mít student po absolvování školy v oblasti tělesné výchovy. U zahraničních respondentů převažuje komplexnější pojetí předpokládaný směr rozvoje dovednosti, které by měl žák získat. Důležitý je rozvoj osobnosti a návyky na zdravý životní styl. Tím se velice liší od náhledu, které mají na věc čeští respondenti. Pro ně jsou prioritou konkrétní dovednosti, které by si měl žák v průběhu studia osvojit. Za základní dovednosti považují například. Správnou techniku běhu a speciální běžecká cvičení, prvky gymnastiky a míčové hry. Z odpovědí zjišťujeme, že francouzský přístup k tělesné výchově se snaží poskytnout pouze směr, kterým by se měli jednotlivci ubírat. Velký důraz je kladen na vychování kultivovaného člověka, který bude v budoucnu sportovně aktivní. Britský respondent se ve své odpovědi drží okruhů kurikula, jež má během výuky naplnit. Přechodem mezi britsko – francouzským přístupem a českým se stává odpověď německé respondentky, ta pracuje s konkrétními pohybovými schopnostmi a dovednostmi, avšak to, na co klade důraz je, aby si každý osvojil minimálně jeden sport, jež ho bude naplňovat a v budoucnu aktivně využívat.

2. Je Vaše škola zastáncem koedukované výuky, či rozdělené. Jak je to ve Vaší zemi?

F1: „Dívky i chlapci mají tělesnou výchovu společnou. Ve Francii je to dokonce určené právem, že dívky a chlapci musí být spolu. I když jsem byl na škole já, někdy v devadesátých tak jsme byli spojeni.“

F2: „Yeah, jsou všichni společně (směje se)“

N: „Do 6. třídy je to spojené, protože vývoj není tak rozdílný. Potom se ale mladí chlapci stávají silnějšími a občas docházelo k nehodám. Proto se začala od 6. třídy výuka rozdělovat. V Německu se to rozděluje dříve, již v 5. třídě, protože žáci mění školu ve 4. třídě.“

B: „U mladších dětí necháváme společné tělocviky, u starších rozdělujeme. Chlapci už jsou pak trochu jinak vyvinutí. V Anglii je to pak, že chlapci mají i trochu jiné zájmy než dívky. My třeba hráli rugby.“

CG: „Třídy necháváme rozdělené na holky a kluky, s tím, že spojujeme žáky ze dvou tříd dohromady“

CZ: „Rozdělený od 6. tř. a vlastně nevím, proč se to tak dělí.“

Na většině škol se zastává styl rozdělené výuky, a to většinou od druhého stupně základní školy. Hlavním důvodem je rozdíl v dospívání u chlapců a dívek, kdy od druhého stupně

jsou rozdíly markantnější. Německá respondentka dodává, že k tomuto rozdělení v jejich případě došlo po větším výskytu zranění mezi děvčaty a chlapci během hodin tělesné výchovy. Brit zase doplňuje svou odpověď o rozdílnost v zálibě v jiné sporty, mezi jednotlivými pohlavími. Věří, že rozdělená výuka umožňuje větší rozsah vhodných aktivit. Odlišný názor zastávají na Francouzské škole, kde je výuka naopak koedukovaná, dokonce z nařízení státu.

3. Jak probíhá hodnocení žáků?

F1: „Každé tři roky jsou praktické zkoušky a požadavky na zakončení jednoho ze čtyř okruhů (skupiny aktivit). Jinak máme také bodové hodnocení od nuly do dvaceti. Nula je adekvátní vaší pětce. Vlastně dostávají bodové hodnocení ze všech aktivit, které dělají. Ve výsledku tedy dostanou z každé aktivity průměr získaných bodů. Ten je pak na vysvědčení porovnán s průměrem třídy, a slovně ohodnocen. Např: Dobrá práce, zkus se zlepšit, věnuj se více vyučování atd. “

Matière	Date	Note élève	Moy. classe
MATHÉMATIQUES			
	le 05/02	13,00	
	Moy. classe :	12,70	
	le 16/01	4,00 /10	
	Moy. classe :	7,00 /10	
	le 11/01	11,00	
	Moy. classe :	14,45	
	le 06/12	11,50	
	Moy. classe :	15,39	
MUSIQUE			
	le 13/03	20,00	
	Moy. classe :	17,82	
	le 06/02	11,00	
	Moy. classe :	11,76	
TCHEQUE			
	le 24/01	12,00	
	Moy. groupe :	12,88	
	le 16/01	8,00 /10	
	Moy. groupe :	7,27 /10	
	le 19/12	8,00 /10	
	Moy. groupe :	6,94 /10	
	le 13/12	10,00 /10	
	Moy. groupe :	8,60 /10	

EPS - Note du 12/03	
gymnastique	
Note élève :	17,00
Moy. classe :	14,79
Note + :	19,00
Note - :	11,00
Coefficient :	1

Obrázek 4: Ukázka bodového systému hodnocení žákyně 6. třídy

F2: „Platí to tak v celé Francii. Jen nesmíme zapomenout na to, že tady v Čechách je poněkud jiná situace. Tělovýchovu zde řídí jedna instituce (MŠMT), ve Francii máme dvě rozdílná

ministerstva. Ministerstvo pro národní vzdělání je jedna instituce a Ministerstvo pro sport druhá. Jedno ve školách zařizuje provoz klubů a jedno tělesnou výchovu. Dříve se kladl velký důraz na výkon, ale od toho se upouští. Snažíme se, aby se žáci něco naučili pohybovat, když se to naučí, zlepšit se i jejich výkon“

N: „V tělesné výchově máme určité limity. Známkujeme klasicky a každých 8 týdnů musíme zapsat 2 známky. Na konci roku by měli mít žáci mezi 8–12 známkami a z toho se dělá průměr. Ale přepočítává se to tady, máme totiž známky od 1 do 6, sama tomu hodnocení moc nerozumím, srovnává se německá a česká stupnice hodnocení.“

B: „Mám takovýto registr (ukazuje). Snažím se k dětem přistupovat individuálně. Tady nahoře mám označené děti, které jsou nejsilnější, dole mám označené ty slabší. Sleduji, jak se mou tabulkou pohybují. Čárka znamená, že se dítě účastní, když ji změním v plus znamená to, že se zlepšil. V průběhu roku zámkujeme každou ze čtyř oblastí, co jsem výše zmínil. Není to tolik o známkách, jako o jejich přístupu a individuálnímu potencionálu. Hodnocení je v průběhu roku slovní.“

CG: „Hodnocení má každý učitel trochu jiné. Trochu přistupujeme jinak v hodnocení žáků sportovních tříd, jinak u nesportovních tříd. Jinak využíváme systém známkování 1–5. ale u tělocviku se pětky příliš často nevyskytují. Když splní, co splnit mají nebo se o to aktivně pokusí, nedávám horší známku jak 3.“

CZ: „Hodnocení probíhá tak, jak si ho každý učitel určí sám, není nic předepsané. Ale využíváme klasické známkování. Mám chlapce, co nebyl 4 měsíce ve škole, ale bylo mi řečeno, že známku mu mám dát. Známkuji náplň hodin, ale nedělám to ráda. Nevidím důvod, proč by měly děti nosit domů špatné známky z tělocviku.“

Zjišťujeme, že žádná ze škol nemá odpovídající hodnotící stupnice pohybových činností. Školy si proto vytvářejí vlastní hodnotící kritéria podle sportovních aktivit, které se v nich provozují. Francie se liší českému způsobu hodnocení nejvíce. Každé tři roky se konají praktické zkoušky a požadavky na zakončení jednoho ze čtyř okruhů (skupiny aktivit). Škála hodnocení je pak bodová, a to od nuly do dvaceti. Nula je adekvátní české pětce (viz. obr). Průměr bodů je na konci trimestru převeden ve slovní hodnocení. Takto individuální přístup zastává i zástupce britského školství, jehož hodnocení je postaveno na individuálním posunu výkonnosti žáka vzhledem k jeho vlastním výkonům. Nehodnotí se pak jednotlivý výkon, ale individuální zlepšení. Tělesná výchova v německé škole je hodnocena obdobně, jako v Čechách. S tím rozdílem, že známkové ohodnocení 1-5, je posunuto na 1-6. Přes matematické vzorce se pak známka přepočítává, aby mohla být použita v českém programu

školy, stejně tak, jako v německém. České školy využívají hodnocení známkami a to většinou 1-5 orientovaných především za úspěšné splnění pohybové aktivity.

4. Jaké je množství hodin v jednotlivých ročnících /týden (časová dotace). – délka tréninkové jednotky?

F2: *(snaží se něco vysvětlit, když vidí nechápavý výraz) „Pokusím se to nakreslit, to bude srozumitelnější. (o obrázku). Takže tady vidíme jednotlivé třídy podle českého číslování tříd: je to v 6. třídě čtyři hodiny za týden, od 7. třídy po třech. Od prváku do třetíáku je to už jen po dvou. Tam si žáci volí kombinace oborů, ze kterých budou maturovat“*

F1: *„Většinou preferujeme dvouhodinovky, ale v některých ročnících jsou i hodinové sportovně pestřejší dotace“*

N: *„Jsou to 2 hodiny za týden v každém ročníku.“*

B: *„Normálně 45 min, jinak u starších je to hodina a půl. Takže 2 hodin/ za týden.“*

CG: *„Běžně vyučujeme 2 hod/týdně, plus poskytujeme ještě možnost volby ranních sportovních kroužků – florbal, fotbal, kondiční posilování, ranní běhy, relaxační cvičení“*

CZ: *„2 x 1 hodina, raději bych však dvouhodinovky.“*

Všechny školy, které byly podrobeny interview odpověděly, že množství hodin pro tělesnou výchovu je u všech ročníků stejné. Výjimku tvoří francouzské lyceum, jehož dotace se v jednotlivých ročnících mění. V porovnání s ostatními respondenty se v týdenní dotaci dostává až na čtyři hodiny za týden. U všech ostatních výše uvedených je časová dotace dvě hodiny za týden. Dvě hodiny týdně jsou buď rozděleny na dva krát jednu hodinu nebo dvě hodiny v kuse, což učitelé spíše preferují.

5. Je kladen na některé sporty větší důraz, než na jiné?

F1: *„Myslím si, že největší důraz je kladen na kolektivní sporty. Máme však program, který je třeba dodržovat.“*

F2: *„Abys tomu rozuměla. Máme 4 velké kategorie sportů a jsme povinni učit vždy z každé kategorie něco. První je vše, co se dá měřit, kde je kladen důraz na výkon, to jsou sporty jako atletika, plavání atd. V druhé skupině najdeme vše, co se dělá venku jako lezení, orientační běh a podobné. Do třetí kategorie spadají artistické sporty – gymnastika, cirkus, tanec. Čtvrtá je největší, tato kategorie je volná a upřednostňuje kolektivní sporty jako příklad basketbal, ultimate frisbee. Vlastně je to všechno, co se hraje a kde stojíš proti oponentovi. Takže to této kategorie spadají i bojové a raketové sporty.“*

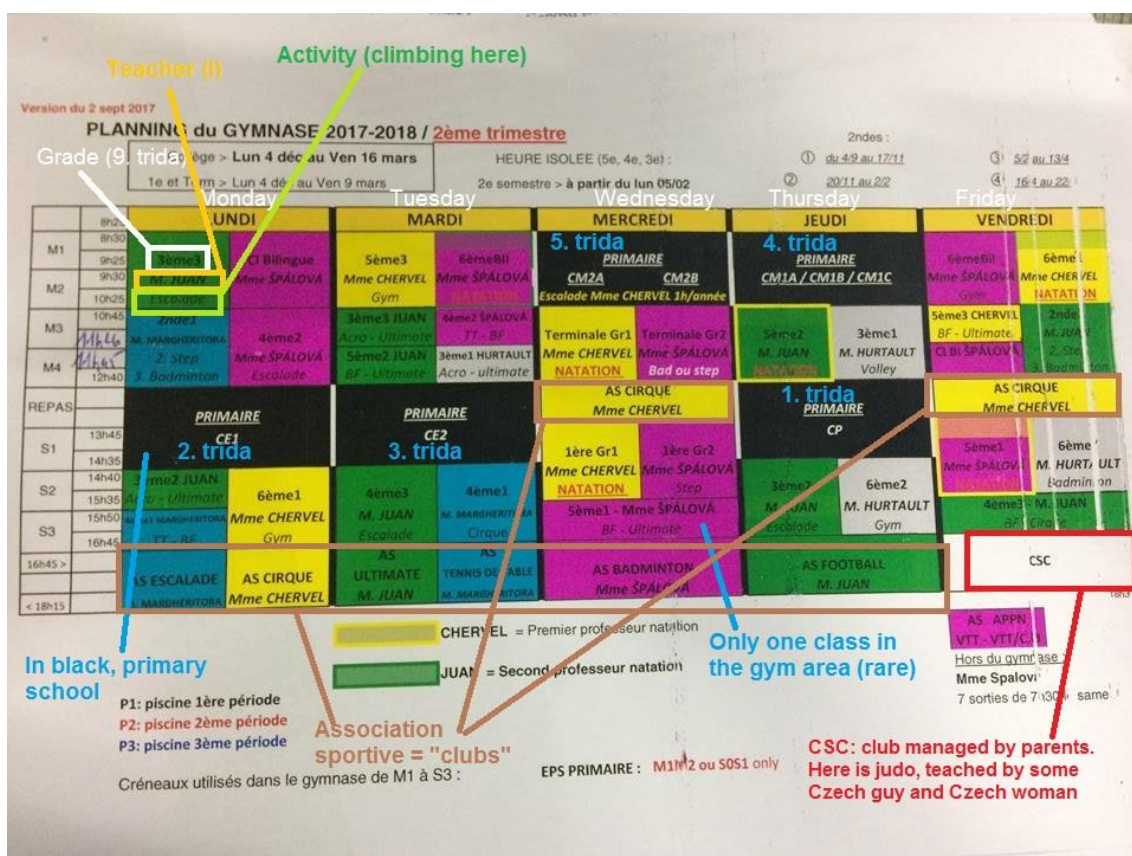
N: *„Máme německé a české kurikulum a pracujeme s oběma. Musíme zvládnout obojí.“*

B: „Neklademe, snažíme se o rovnoměrný rozvoj jedince podle kurikula. Budu se opakovat, ale snažíme se o rozvoj ve všech oblastech.“

CG: „Tady je to podle kantora, každý má rád něco jiného, tak se tomu samozřejmě věnuje více, ale oficiálně není.“

CZ: „Nemyslím si, že by tomu tak bylo. Záleží na učitelích, k čemu tíhne více.“

V otázce číslo 6 jsme zjišťovali, zda je kladen během hodin tělesné výchovy větší důraz na některé konkrétní sporty, či nikoliv. Odpovědi českých respondentů se shodují v názoru ve vlivu učitele na výběr sportu. Zajímavý systém výuky předkládá francouzský kantor, který vysvětluje rozložení sportovních aktivit během roku. Jsou čtyři velké kategorie sportů, u nichž je povinnost obsáhnout z každé kategorie minimálně jednu pohybovou aktivitu za semestr, tím se eliminuje koncentrace na jeden vybraný sport. Německý a britský zástupce se odkazuje na kurikulum. Z jejich výpovědi vychází, že výuka podle kurikula by měla zabránit právě takovým situacím, jako je nadměrné zaměření se na jeden sport.

Obrázek 5: Ukázka rozvrhu učitele tělesné výchovy Lycée France

6. Je součástí tělesné výchovy i teoretická výuka?

F1: „Máme teoretické věci, které se snažíme naučit. Ale nejsou to speciálně zaměřené hodiny.“

F1: „Řekl bych, že se snažíme žákům dát spíše podporu, podporu k porozumění. Když něco děláme, například step. Použijeme srdeční monitoring. Vše změříme a povídáme si o tom, jaký vliv má frekvence pohybu na srdeční činnost a podobně. Jsou pak lépe schopni pochopit jaká je funkce srdce například v hodinách biologie. Je to pouze podpora, aby pochopili, proč věci dělají.“

N: „Nejsou, máme hodiny pouze praktické.“

B: „Ne, je důležité, aby rozuměli, co učíme, ale čistě teoretické hodiny nemáme.“

CG: „Oficiálně to takto nastavené nemáme, opět záleží na kantorovi. V mém případě se věnuji s žáky teorii 2 hod ročně, respektive 2x 1 hodinu.“

CZ: „V mém případě ano, ale spíše ji využívám jako formu potrestání. Když mi většina dětí přinese omluvenku z tělocviku a mám víc necvičících než cvičících.“

Tato část rozhovoru nám přináší odpověď na otázku, zdali je součástí tělesné výchovy i teoretická příprava. Zjišťujeme, že nikoliv. Teoretickou přípravu využívají v nižší míře české školy, ale záleží pouze na kantorovi, jak výuku pojme. V porovnání s ostatními školami trochu teorie poskytuje Francie, ale jedná se o teorii spjatou s bezprostřední výukou. Francouzští respondenti věří, že pokud dostatečně během hodiny vysvětlí v hodině zákonitosti aktivit, jež jsou vykonávány, bude to ku prospěchu žákům v jiných oblastech studia a pomůže jim k celkovému porozumění.

7. Jsou povinné kurzy součástí výuky, nepovinné, popř. jak to funguje? Kolik kurzů, jaké?

F2: „Ano kurzy máme. Máme lyžařský výcvik v Herlíkovicích, ten se koná v osmé třídě, zde si můžou vybrat mezi lyžemi a snowboardem. Také máme kurz, kde se jede mimo Prahu do přírody a čtyři dny se plave, potápí, jezdí na kole. To se koná na konci září.“

F1: „Co se povinnosti týče, to nemůžeme nařídit. Nicméně silně doporučujeme, aby se žáci kurzů účastnili. Problém zde je, že se jedná samozřejmě o výdaje navíc. Kdyby někdo řekl, že si to nemůže dovolit, nutit ho nebudeme. Běžně se to však nestává. Navíc v tomto případě existuje mnoho grantů, o které může žák nebo rodič požádat.“

N: „Kurzy máme. V 7. A 9. třídě se jezdí lyžovat. Nejsou povinné, ale zájem je o ně většinou vysoký.“

B: „Děláme lyžování, ale ne každý rok. Já tam, ale nejezdím, musím být tady. Většinou máme instituce, co zajišťují kempy, instruktory apod. Přes léto také provozujeme kempy, ale to není součást výuky.“

CG: „Na naší škole jsou všechny kurzy nepovinné.“

CZ: „*Ano kurzy máme, zrovna teď jsem byla na lyžáku. Všechny jsou nepovinné.*“

Všichni dotazovaní uvedli, že kurzy na školách aktivně provozují, avšak žádná ze škol neukládá povinnost se kurzů účastnit. Dotazovaní se shodují, že míra zájmu o kurzy je vysoká a že převládá množství studentů, kteří se kurzů účastní. Nejčastěji jmenovaným kurzem se stal kurz výuky lyžování, který s některých škol koná i 2x za studium.

8. Jak Vaše škola přistupuje k absencím v hodinách TV?

F1: „*Chybět můžou, ale každá absence se počítá do korespondenční knížky a pronote systému (systém internetové žákovské knížky), kde má každý z rodičů přehled o aktivitách svých dětí*“

F2: „*Tělesná výchova je brána jako jakýkoliv jiný předmět čili hodiny musí být řádně omlouvány. Ze zdravotních důvodů je třeba předložit potvrzení od lékaře. Stejně tak jsou hlídány pozdní příchody, kterých může být 5 za trimestr. Za pozdní příchody jsou hodiny po škole.*“

N: „*Běžně se člověk musí dostavit do hodiny, samozřejmě když je omluva od doktora, přihlížíme k ní. Když chybí třikrát, měli bychom si promluvit s třídním učitelem a poté rodiči.*“

B: „*Otázka nebyla zodpovězena*“

CG: „*Oficiálně máme nastavenou hranici, která lze tolerovat, tak je 25 %. V praxi jsme ale trochu mírnější a dovolujeme i 30 %. Řekl bych, že jsme poměrně benevolentní a komisionální zkoušky přichází na řadu až v extrémních případech.*“

CZ: „*V případě, že dojde k vysoké absenci, hodnotíme žáka jako neklasifikovaného. V pololetí musí být známka – docházka se tolik neřeší ale známky ano.*“

Absence v hodinách tělesné výchovy jsou brány stejně jako u jiných předmětů. Z odpovědí respondentů vyvozujeme, že absence v hodinách je však hlídána a dodržována více u zahraničních škol než u českých. U francouzské školy existuje webová komunikace přes systém pronote, kde mají rodiče přehled o zameškaných hodinách svých dětí. Akceptovatelným důvodem pro neúčast v hodině jsou samozřejmě zdravotní problémy potvrzené lékařem. Francouzský zástupce krom absencí hlídá i pozdní příchody, kterých může být maximálně 5 za semestr. Totéž platí u německé školy, kde však již po třech zameškáních následuje promluva s třídním učitelem a poté s rodiči. Češi jsou více konkrétní, míra zameškání se pohybuje kolem 25 % za pololetí, učitel českého gymnázia dodává, že oficiálně tolerují i 30 %. Postup u obou škol je pak téměř shodný, při vysoké absenci přichází neklasifikování žáka a následné tzv. komisionální zkoušky z předmětu.

Reprezentace školy

9. Účastníte se nějakých soutěží, jakých?

F1: „Moc ne. Bohužel. Je to pro nás problém. Vtipné je, že jsme se o tom zrovna bavili. Ve Francii je zvykem, že veškeré tyto soutěžní aktivity připadají na středu odpoledne. Ale tím, že jsme jediná francouzská škola v Praze, nemůžeme nutit ostatní školy, aby s námi ve středu odpoledne soutěžili. V Čechách se zase konají různé soutěže v době školy. To my si dovolit nemůžeme, jak ze studijního pohledu, tak z personálního.“

F2: „Občas si zahrajeme fotbal proti Riverside school. Ted' se snažíme vyjednávat s ředitelem, aby nám povolil účastnit se alespoň některých aktivit.“

N: „Chodíme na fotbalové turnaje, jako je MC Donald cup, atletické závody. Účastníme se soutěží v Praze stejně jako jiné školy.“

B: „Účastníme se soutěží v rámci sítě mezinárodních škol České republiky. Měli jsme tu i mezinárodní sportovní hry Prague Invitational Cup 2015. Na mezinárodní úrovni jsme se také účastnili sportovních her v Kazachstánu. Jinak mě teď napadají fotbalové akce a rugby zápasy. Tam jsme skončili s mojí třídou 7. v národní soutěži.“

CG: „Účastníme se mnoha soutěží. Jsme součástí akce od DDM – Poprask. Jedná se o soutěže a turnaje na území Prahy, a to od základních skupin až po celopražské finále. Výsledky jednotlivých soutěží se nám sčítají a na konci jsou vyhodnoceny – Vítěz dostane ocenění, které nese název O pohár primátorky hl. m. Prahy.“

CZ: „Pořád!!!, florbal nejvíc ...proti drogám hokejbal, fotbal futsal a běh. Je toho opravdu hodně.“

U této otázky musíme vyzdvihnout systém pořádání soutěží v České republice. České školy mají širokou škálu výběru sportovních akcí. Zjišťujeme, že na území Prahy se již několikátým rokem koná série turnajů o pohár primátorky hl. města Prahy. Jedná se o sérii sportovních klání, jejichž výsledky se zaznamenávají, sčítají a zapisují do celkového ročního hodnocení škol. Odpovědi českých respondentů budí dojem, že by dokonce uvítali menší množství akcí. Jediná škola z těch zahraničních, která využívá systém české organizace sportovních akcí je ta německá. Pravidelně se účastní akcí, stejně jako jiné pražské školy. Francouzská škola se sportovních akcí neúčastní, a to z důvodu konání většiny turnajů v běžné školní době. Francouz vysvětluje zvyklosti panující v jejich zemi. Školy jsou centrálně domluvené, že veškeré zápolící aktivity připadají na středeční odpoledne, nikoliv do doby vyučování. Zároveň si ale uvědomují, že nejsou v pozici, kdyby mohli jiné školy přesvědčovat ke konání soutěží v odpoledních hodinách. Britský zástupce je součástí sítě

mezinárodních škol v Praze, s nímž funguje interní dohoda spíše na přátelská klání a utkání v rugby a fotbalu.

10. Pořádáte soutěže v rámci školy?

F1: „*Minimálně*“, ale účastníme se jako škola charitativních akcí, tou nejznámější je *Franco-foulée*, což je běh pro Afriku.“

F2: „*Hodně necháváme prostor v hodinách v rámci hodiny soutěžit žáky mezi sebou*“

N: „*Děláme školní olympiády, kdy namícháme děti z mladších ročníků s těma staršíma, je to osvědčená akce, která nás moc baví. Vždy je to úspěšná akce.*“

B: „*Děláme různé školní olympiády. Letos to bylo s tematikou zimních olympijských her.*“

CG: „*V rámci školy máme turnaj ve streetballu nebo také fotbalový turnaj. Potom ještě děláme klasický sportovní den s řadou her. Ale je to na učitelích a na tom, jak moc jsou aktivní.*“

CZ: „*Pravidelně pořádáme sportovní den, ale jinak ne*“

Všechny dotazované školy uvedly, že pořádají soutěže v rámci své vlastní školy. Některé ve větší míře, jiné v menší. Minimální množství soutěží ve své vlastní škole udává Francie, ale na druhou stranu se hromadně účastní sportovních charitativních akcí. Německá a britská škola pořádá pravidelnou školní olympiádu, jako příležitost sportovního setkání mezi jednotlivými ročníky. České školy považují za soutěže v rámci školy sportovní dny, které se konají jednou do roka. Učitel českého gymnázia organizuje kromě sportovních dnů také turnaje, ale jak sám říká, jedná se o jeho dobrovolnou aktivitu.

11. Je součástí Vaší školy klub, oddíl, popř. jiné mimoškolní aktivity?

F1: „*Ano máme v odpoledních hodinách. Škola končí každý den poměrně pozdě a problém je, že pak žáci nestíhají jiné mimoškolní kluby. Tady jim to navazuje přímo na výuku.*“

F2: „*To, co máme ve večerních hodinách je spíše zábava. Jako dnes (fresbee, stolní tenis). Francouzská mentalita je spíše o tom, že každý může být šťastný a poznat sám tebe skrze tělesnou výchovu. Je to o tom, když potkáte „tlustého“ kluka, jen tak se nezmění. Pokud ano, výborně, pokud ne, může být skvělý třeba skvělý rozhodčí.*“

N: „*Ano jsou, můžete být součástí klubu a platit pololetní příspěvky. Sporty jsou pak takové, jaké si děti vyberou. Na začátku roku poskytneme seznam sportů, které jsme schopni zorganizovat a podle toho, kolik se nám přihlásí žáků, jednotlivé hodiny otevřeme.*“

B: „*Ano jsou, to je pravděpodobně největší rozdíl od Českého systému. Aktivity u nás vyučují externí pracovníci, ale jsou organizovány školou. Odpoledních klubů máme asi 20.*“

CG: „Jako škola nejsme členy AŠSK ani jiných mimoškolních klubů. Loni jsem pořádal MS ve fotbale středních škol. V rámci této akce bylo zapojeno aktivně 20 žáků naší školy. Také jsme se účastnili běhu Nike Colour run, ale to je asi vše.“

CZ: „Máme nějaké kroužky v ranních hodinách – florbal apod. ale moc jich není.“

Tato otázka nám přináší rozdíl v pojetí na mimoškolní aktivity. Obecně jsme vyhodnotili, jaký vliv má rozdělení školního roku na odpolední program žáků. Zjistili jsme, že školy s rozdělením roku do trimestru mají delší odpolední vyučování. Francouzský respondent poukazuje na to, že hodiny v průběhu dne končí opravdu pozdě, proto žáci ve většině případů nestíhají přejíždět do jiných oddílů. Ve francouzské škole tedy odpolední programy navazují přímo na vyučování a mají přinést spíše zábavu a odreagování než sportovní výkon. Obdobný systém využívá britská škola, s tím rozdílem, že odpolední aktivity vedou pouze externí pracovníci. O německé odpolední vyučování se starají učitelé. Na počátku každého roku se sestaví seznam sportů, jež je možné v rámci odpoledních aktivit zaštitit a podle zájmu se jednotlivé hodiny zpřístupní. České školy organizují mimoškolní aktivity nárazově, spíše formou sportovních akcí než pravidelných pohybových aktivit. Součástí škol jsou takzvané kroužky, které se uskutečňují v ranních hodinách, před zahájením vyučování.

7 Diskuse

Otevřené otázky ve polostrukturovaných rozhovorech nám přinesly odpovědi jednotlivých respondentů. Díky kvalitativnímu rozhovoru jsme nahlédli do vnitřní struktury zahraničních škol, jejich zázemí a poskytli interpretace rozdílného pojetí tělesné výchovy. Zároveň jsme rozhovory aplikovali jako podklad pro zodpovězení dílčích cílů, které jsme si v této diplomové práci stanovili a předložili náhled do odlišností jednotlivých zahraničních a českých škol v Praze.

První stanovená hypotéza týkající se počtu učebních dnů v roce zněla: Na základě získaných informací předpokládám, že zahraničním školám připadá v průměru na školní rok minimálně o 10 % méně učebních dnů než školám českým. Z organizace školního roku zjišťujeme, že počty učebních dnů jsou v průběhu roku proměnlivé, avšak zůstávají přibližně stejné. Ve školním roce 2017/2018 české školy odučí přibližně 191 dnů. Nejvyšší počet odučených dnů proti školám českým má německá škola s počtem 183. Se 181 dny pak Park Lane a nejméně učebních dnů má Francouzské lyceum s počtem 173. Francouzské lyceum má paradoxně nejméně učebních dnů, ale zároveň nejvíce prázdnin a svátků, 87. Opačná situace se odehrává u českých škol, kdy čeští zástupce odučí nejvíce dnů, ale počet prázdnin a státních svátků je nejnižší a to pouze 64. Ve výsledku je rozdíl mezi počtem učebních dnů v zahraničí a Čechách necelých 7 % **tím pádem se hypotéza nepotvrdila.**

V hypotéze druhé jsme zjišťovali míru reprezentativnosti tělesné výchovy zahraničních škol se zemí, kterou na našem území zastupují. Předpokládám, že zahraniční školy v Praze by měly na 100 % reprezentovat systém tělesné výchovy státu který zastupují. Z našeho výzkumu zjišťujeme, že zahraniční školy jsou zaštitovány a provozovány privátním sektorem školství, proto nemůže být tělesná výchova srovnávána s tou v zahraničí na obdobných školách provozovaných státem. Na druhou stranu všichni dotazovaní následují národní kurikulum, stejně tak, jako zahraniční instituce přesto konstatujeme, že **hypotéza se nepotvrdila.**

Třetí hypotéza předpokládala vliv výše školních poplatků na zázemí školy a její materiální zabezpečení. Hypotéza Existují materiální rozdíly a rozdíly v zázemí škol pro tělesnou výchovu, ve vztahu k výši školních poplatků. Odpověď nám přinesla otázka č. 5 a č.6 hloubkového rozhovoru. Existují materiální rozdíly i rozdíly v zázemí jednotlivých škol. Z výše uvedených odpovědí můžeme vyvodit, že díky finančním prostředkům, které škola získá, dochází k vybudování kvalitnějšího zázemí, které má pozitivní dopad na výuku a žáci tak si tak mohou vybrat ze široké nabídky sportovních aktivit. Zázemí všech navštívených

škol se skládalo minimálně z dvou tělocvičen a k nim přidaných prostor. Největší potenciál mělo zázemí německé a francouzské školy, jejichž chloubou jsou obrovské multifunkční haly. Součástí těchto hal je například horolezecká stěna. Dalším hojně využívaným prostorem oproti českým školám jsou zrcadlové místnosti k výuce tanců a gymnastiky.

Hypotéza se potvrdila.

V hypotéze číslo čtyři předpokládáme, že mezi českými a zahraničními učiteli jsou významné rozdíly ve vnímání pojetí tělesné výchovy. Ukazuje se nám, že zahraniční učitelé vyjma německé pedagožky, vnímají tělocvik na poněkud hlubší úrovni. Francouzskému respondentovi vyvstalo jako první slovo „eklektická“ ve smyslu tak velké rozmanitosti, že člověk tělocvikář je nucen vybírat správnou cestu ze spousty systémů, z nichž žádný není zcela ideální. Brit měl obdobnou myšlenku a své slovo zvolil jako „holistická“ ve významu fungování celku a částí. Holistický přístup tvrdí, že to, jaký je celek, ovlivňuje fungování jednotlivých částí, tzn., že nemůžeme vysvětlit princip fungování celku pouze podle prozkoumání jednotlivých částí. V porovnání se zahraničními respondenty jsou oba čeští poněkud skeptičtí ve svých odpovědích. V jednom případě dokonce padlo slovo trest, v druhém neprofesionalita. Rozdíl také nalezneme v přístupu k odpoledním, mimoškolním aktivitám. Školní den končí později než v českých školách, proto žáci ve většině případů nestíhají přejíždět do jiných oddílů. Školy organizují odpolední sportovní aktivity pod vedením učitelů nebo jiných externích pracovníků. Tento přístup u dotazovaných českých škol nepozorujeme. Odlišné je také hodnocení zahraničních škol od českého systému známkován, nicméně základní pojetí tělesné výchovy je ve všech zemích stejné. Tzn. všechny dotazované školy mají kurikulum, jež dodržují, časová dotace hodin tělocviku jsou obdobné, to samé můžeme říci o aktivitách, jež jsou náplní tělesné výchovy v průběhu studia. Na základě výše zmíněných informací hodnotím, že se **hypotéza částečně potvrdila.**

Odpovědi na hypotézu číslo pět se nám staly otázky hloubkového rozhovoru, týkající se reprezentace školy. Předpokládám, že se zahraniční školy neúčastní stejného typu a množství tělovýchovných soutěží, jako školy pražské. Jediná škola z těch zahraničních, která využívá systém české organizace sportovních akcí je škola německá. Pravidelně se účastní akcí, stejně jako jakékoliv jiné pražské školy. Zbytek zahraničních škol v Praze řeší problém s termíny zápasů, her a turnajů. Není zvyklostí, aby se tyto akce odehrávaly během doby dopoledního vyučování. Příkladem je nám například Francie, kde je zvyklostí centrálně stanovit termíny sportovních akcí připadající vždy na středeční odpoledne. To v České republice není možné zrealizovat. Zahraniční školy se tak účastní pouze soutěží v síti mezinárodních škol v Praze, s nimiž funguje interní dohoda spíše na přátelská klání a utkání

v rugby, fotbalu a podobně. Všechny dotazované školy také uvedly, že pořádají soutěže v rámci své vlastní školy jako jsou sportovní dny a olympiády. **Hypotéza se tedy potvrdila částečně.**

8 Závěry

V této diplomové práci jsem se zabývala pojetím tělesné výchovy na zahraničních a českých školách v Praze. Hlavním cílem bylo porovnat na základě hloubkového rozhovoru zástupce třech zahraničních škol a dvou českých v Praze. Nejprve jsem se přiblížila pojetí tělesné výchovy a systému vzdělávání u vybraných zemí. Poté jsem uvedla, jaká je organizace školního roku u vybraných institucí. Porovnála jsem získaná data z teoretické části práce pomocí grafického znázornění a zmapovala názory respondentů na školu a její zázemí, učitele, výuku a reprezentaci školy.

Dospěla jsem k závěrům:

- 1) Všechny zahraniční školy v Praze fungují v rámci privátního sektoru školství. Ve všech je stanovena roční výše školného. Nejvyšší částka připadá Park Lane International School, kde se cena za školní rok vyšplhá na téměř 420 tis. korun.
- 2) Privátní sektor má vliv na zázemí a materiální zabezpečení školy.
- 3) Zahraniční školy nikdy nezastupují stoprocentně systém své země, právě kvůli soukromému pojetí škol.
- 4) Všechny zahraniční školy mají v průměru méně učebních dnů, avšak delší jednotlivé dny než školy české.
- 5) Tělesná výchova je zasazována z hlediska důležitosti až za teoretické předměty. Všichni dotazovaní by na základě svého pocitu zasazovali tělesnou výchovu daleko výše. Takové bylo hodnocení, a to jak u zahraničních, tak českých pedagogů.
- 6) Mezi českými a zahraničními učiteli jsou významné rozdíly ve vnímání pojetí tělesné výchovy. Ukázalo se nám, že zahraniční učitelé vyjma německé pedagožky, vnímají tělocvik na poněkud hlubší úrovni.
- 7) Až na německou školu se školy neúčastní stejného typu a množství tělovýchovných soutěží, jako školy pražské.
- 8) Způsob nabytí praxe, druh a délka studia v zahraničních zemích je podobná, jako v Čechách. Rozdíl je v následném průběhu přechodu k zaměstnání ve školách. Zahraniční respondenti uvádí prokazatelně větší množství praktických hodin a praxe samotné.
- 9) Francouzský systém vyučování zajišťuje v případě vyššího vzdělání menší týdenní dotaci. Celá věc je vysvětlována tak, že pokud dosáhne člověk vyššího typu vzdělání, obohatil tak obor tělesná výchova o teoretické poznatky. Svůj čas, který by odučil

aktivně na škole, investoval do rozvoje tělesné výchovy jako takové. Proto menší týdenní dotace.

- 10) U zahraničních respondentů převažuje komplexnější pojetí předpokládaný směr rozvoje dovednosti, které by měl žák získat. Důležitý je rozvoj osobnosti a návyky na zdravý životní styl. Tím se velice liší od náhledu, které mají na věc čeští respondenti. Pro ně jsou prioritou konkrétní dovednosti, které by si měl žák v průběhu studia osvojit.
- 11) Na většině škol se zastává styl rozdělené výuky, a to většinou od druhého stupně základní školy. Hlavním důvodem je rozdíl v dospívání u chlapců a dívek, kdy od druhého stupně jsou rozdíly markantnější. Německá respondentka dodává, že k tomuto rozdělení v jejich případě došlo po větším výskytu zranění mezi děvčaty a chlapci během hodin tělesné výchovy.
- 12) Zjišťujeme, že žádná ze škol nemá odpovídající hodnoticí stupnice pohybových činností. Školy si proto vytvářejí vlastní hodnoticí kritéria podle sportovních aktivit, které se v nich provozují. Francie se liší českému způsobu hodnocení nejvíce.
- 13) Absence v hodinách tělesné výchovy jsou hlídány a dodržovány více u zahraničních škol než u českých.

Celkový přínos této práce tkví v získání několika cenných poznatků, které pomohou proniknout do tělesné výchovy cizích zemí a možná pomůžou budoucí generaci aplikovat poznatky zahraničních systémů do tělesné výchovy v České republice. Tělesná výchova je stejně tak jako jakýkoliv jiný obor nutný neustále doplňovat a obohacovat. Zahraniční výuka by mohla být jedna z cest pro dobrou změnu.

9 Seznam použitých informačních zdrojů

- 1) Evropská komise/EACEA/Eurydice. *Tělesná výchova a sport ve školách v Evropě*. Studie Eurydice. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2013. ISBN 978-92-9201-550-3
- 2) GREGER, David a Věra JEŽKOVÁ, ed. *Školní vzdělávání: zahraniční trendy a inspirace*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1313-0.
- 3) HÉBERT, Georges. *Hébertova "přirozená" metoda*. 2. vyd. V Praze: Nákladem Matice Sokola pražského, 1920. Knihovna cvičitelů sokolských (Nákladem Matice Sokola pražského).
- 4) HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-736-7040-2.
- 5) HRABINEC, Jiří. *Prostor pro porozumění tělesné kultuře*. In: *Prostory porozumění – výchova, umění, sport*. Praha: UK PedF 2003
- 6) HRABINEC, Jiří. *Tělesná výchova na 2. stupni základní školy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3625-2.
- 7) Jacques Gleyse, Charles Pigeassou, Anne Marcellini, Eric De Léséleuc, Gilles Bui-Xuân. *Physical Education as a Subject in France (School Curriculum, Policies and Discourse): The Body and the Metaphors of the Engine—Elements Used in the Analysis of a Power and Control System during the Second Industrial Revolution*. *Sport, Education and Society*, Taylor & Francis (Routledge), 2002, 7 (1), pp.5-23. .
- 8) JANSÁ, Petr. *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2026-8.
- 9) JEŽKOVÁ, Věra, Dominik DVOŘÁK a Christopher CHAPMAN. *Školní vzdělávání ve Velké Británii*. V Praze: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1784-8.
- 10) KAŠPAR, Ladislav. *Tělesná výchova na 2. stupni základní školy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017, s. 40-57. ISBN 978-80-246-3625-2.
- 11) KOCOuroVÁ, Šárka a Monika PASTOROVÁ. *Pojetí klíčových kompetencí v kurikulech vybraných zemí*. Praha, 2011. ISBN 978-80-87000-71-7.
- 12) KÖSL, J., KRÁTKÝ, F. MAREK, J. *Dějiny tělesné výchovy od roku 1948 do současnosti*. Olympia: Praha, 1986
- 13) NOVOTNÝ, František. *Stručný přehled dějin tělesné výchovy a sportu: magisterské studijní programy: bakalářské studijní programy: studijní opora pro prezenční i*

- kombinovanou formu studia*. V Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2006. ISBN 80-7044-833-4.
- 14) REITMAYER, Ladislav. *Přehled vývoje tělesné výchovy na území ČSSR: učebnice pro posluchače oboru učitelství tělesné výchovy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).
 - 15) REITMAYER, Ladislav. *Přehled vývoje tělesné výchovy ve světě: [učebnice pro posluchače pedagogických fakult]*. 2., dopl. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. Vysokoškolské učebnice (Státní pedagogické nakladatelství).
 - 16) ROUSSEAU, J. J. *Emil čili o vychování* (z Rousseaua přeložil a poznámkami opatřil Ant. Krečar)
 - 17) RYCHTECKÝ, Antonín a Ludmila FIALOVÁ. *Didaktika školní tělesné výchovy*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-718-4659-7.
 - 18) ŠŤASTNÝ, Vít, Zuzana SVOBODOVÁ a Jean-Yves ROCHEX. *Školní vzdělávání ve Francii*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3637-5.
 - 19) ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.
 - 20) VLČEK, Petr a Tomáš JANÍK. *Školské reformy a tvorba kurikula tělesné výchovy v České republice, Spolkové republice Německo a Spojených státech amerických*. Brno: Paido, 2010. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 978-80-7315-203-1.
 - 21) VOJTÍŠEK, PhDr. Petr. *Výzkumné metody: Metody a techniky výzkumu a jejich aplikace v absolventských pracích vyšších odborných škol*. 2012. Projekt OPPA. Vyšší odborná škola sociálně právní.

Online zdroje:

- 1) Bewegung, Spiel und Sport. [Http://www.bildungsplaene-bw.de](http://www.bildungsplaene-bw.de) [online]. Stuttgart: Ministerstvo kultury, mládeže a tělovýchovy Bádensko-Württembersko, 2016 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: http://www.bildungsplaenebw.de/site/bildungsplan/get/documents/lsbw/export-pdf/depot-pdf/ALLG/BP2016BW_ALLG_GS_BSS.pdf
- 2) *Deutsche Schule Prag* [online]. Praha: Omega Design, 2018 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.dsp-praha.org/>

- 3) *GOV.UK: The best place to find government services and information Simpler, clearer, faster* [online]. London: © Crown copyright [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/national-curriculum/key-stage-1-and-2>
- 4) *GOV.UK: The best place to find government services and information Simpler, clearer, faster* [online]. London: © Crown copyright [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/national-curriculum/key-stage-3-and-4>
- 5) *Lycée Français de Prague* [online]. Praha: © Lycée Français de Prague, 2018 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.lfp.cz/>
- 6) *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha: © NÚV - Národní ústav pro vzdělávání, 2018 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp>
- 7) Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2008/09. *Www.msmt.cz: Eurydice* [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/10186_1_1/download
- 8) *Park Lane International School* [online]. Praha: Park Lane International School. Realizace FlexiSystems s.r.o, 2015 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.parklane-is.cz/>
- 9) Rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou. *Http://www.msmt.cz/* [online]. 2007 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/160>
- 10) Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. *Http://www.msmt.cz/* [online]. 2007 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/159>
- 11) Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. *Http://www.msmt.cz/: RVP ZV_2017_červen.pdf* [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>
- 12) *School Education in France* [online]. Praha: Ministère nationale education, 2013 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: http://cache.media.eduscol.education.fr/file/dossiers/07/3/2013_School_Education_in_France_244073.pdf
- 13) *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě Česká republika* Vydání 2009/10. *Www.msmt.cz: Eurydice* [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/10185_1_1/download/
- 14) *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě Česká republika* Vydání 2009/10. *Www.msmt.cz: Eurydice* [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z:

[https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Publications:The Structure of the European Education Systems 2011/12. Schematic Diagrams](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Publications:The_Structure_of_the_European_Education_Systems_2011/12_Schematic_Diagrams)

- 15) VLČEK, Petr. *Komparace současného pojetí tělesné výchovy v českém a německém školství* [online]. 2009 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/346572/fsps_r/RIGO_konecna.pdf. Rigorózní práce. Masarykova Univerzita.

10 Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1: <i>Příklad schématu vzdělávací soustavy dle ISCED – Česká republika</i>	13
Obrázek 2: <i>Systém kurikulárních dokumentů</i>	16
Obrázek 3: <i>Ukázka obecných aktivit tříd 5-10</i>	33
Obrázek 4: <i>Ukázka bodového systému hodnocení žákyně 6. třídy</i>	57
Obrázek 5: <i>Ukázka rozvrhu učitele tělesné výchovy Lycée France</i>	60
Tabulka 1: <i>Přehled ročníků od 6. třídy ČR/Francie</i>	23
Tabulka 2: <i>Přehled klíčových období v Britském povinném vzdělávání:</i>	27
Tabulka 3: <i>Školné Deutsche Schule Prag 2017/2018</i>	35
Tabulka 4: <i>Školné Lycée français de Prague 2017/2018</i>	38
Tabulka 5: <i>Školné Park Lane International 2017/2018</i>	40
Tabulka 6: <i>Přehled dotazovaných respondentů</i>	44
Graf 1: <i>Přehled učebních dnů v roce 2017/2018</i>	45
Graf 2: <i>Roční školné 2017/2018</i>	46

11 Přílohy

Dobrý den,

Jmenuji se Barbora Hamáčková a studuji závěrečný ročník Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Ve své diplomové práci se věnuji srovnání výuky tělesné výchovy na zahraničních a českých školách v Praze.

Ráda bych Vaši školu osobně navštívila. Na koho bych se mohla s touto prosbou obrátit, popř. kdy by byla nejvhodnější doba se u Vás zastavit?

V rámci výzkumné části bych potřebovala udělat rozhovor s učitelem tělesné výchovy, byla bych vděčná za jakákoliv čísla hodinovými dotacemi, druhy sportů, ke kterým inklinujete apod.

Předem děkuji za odpověď,

S pozdravem,

Barbora Hamáčková

Dear whom it may concern

My name is Barbora Hamackova and I'm studying the final year of the Faculty of Education at Charles University. For my final dissertation I will be conducting a study comparing the physical education between foreign/international schools and Czech schools based in Prague.

I am formally requesting permission to attend your school to conduct these studies and to interview your teacher in charge of Physical Education. The study should take no longer than a few hours.

A help you can give on this matter will be much appreciated.

Best regards,

Barbora Hamáčková

INFORMED CONSENT FOR INTERVIEWS

Comparison of Physical Education teaching at Czech and foreign schools in Prague

I, _____, agree to be interviewed for the project entitled Comparison of Physical Education teaching at Czech and foreign schools in Prague which is being produced by Barbora Hamackova of Charles University.

I certify that I have been told of the confidentiality of information collected for this project and the anonymity of my participation; that I have been given satisfactory answers to my inquiries concerning project procedures and other matters; and that I have been advised that I am free to withdraw my consent and to discontinue participation in the project or activity at any time without prejudice.

I agree to participate in one or more electronically recorded interviews for this project. I understand that such interviews and related materials will be kept completely anonymous, and that the results of this study may be published in an academic journal or book.

I agree that any information obtained from this research may be used in any way thought best for this study.

_____ Date _____

Signature of Interviewee

If you cannot obtain satisfactory answers to your questions or have comments or complaints about your treatment in this study, contact:

Head of the Physical Education department

PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D

ladislav.kaspar@pedf.cuni.cz

Cc: signed copy to interview.